

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE. NR. 5. SEPT. 2010

lev
bladet

59. ÅRGANG

Danmarks råstof

Tema om STU,
arbejde og lidt KLAP

ANNONCE

indhold

- 4 **Kort nyt**
- 5 **Leder** – Besparelsen ingen tager
- 6 **Danmarks råstof – tema om STU, arbejde og lidt KLAP**
- 6 Er vi klar?
- 8 STU – en længe ventet løftestang
- 10 For firmaets skyld
- 15 Arkitekten slipper aldrig STU-loven
- 16 Ungdomsuddannelse er også for dem med det største hjælpebehov
- 20 Karriereplaner for udviklingshæmmede
- 22 Succeshistorie I – Chef for lobbyen
- 27 Færdig med skolen og hvad så?
- 28 Succeshistorie II – Det’ hammerfedt, mand
- 32 Cecilie, Adam og David møder ministeren
- 34 Undervisningsministeren er stolt over STU-loven
- 35 KL: STU koster for meget
- 36 LEVs næstformand – Kampen for ungdomsuddannelse er ikke slut
- 40 Det starter i folkeskolen
- 43 Succeshistorie III – Han holder busserne pæne
- 49 **LEV nyt**
- 50 **Kort nyt**

Forebyggelse af seksuelle overgreb

Servicestyrelsen har i 2007-09 iværksat et metodeudviklingsprojekt med deltagelse af fem projektkommuner. Projektet har udviklet og afprøvet konkrete metoder og redskaber til forebyggelse og behandling af seksuelle overgreb mod mennesker med handicap.

Metoderne omhandler:

- Seksualpolitik
- Beredskabsplan
- Faglige netværk
- Afdækning af borgerens behov
- Kompetenceudvikling
- Oplysning og rådgivning til borgeren

Der er nu udgivet et idékatalog, der kort præsenterer de udviklede metoder og baggrunden for metodeudviklingsprojektet. Derudover er der udviklet en elektronisk redskabskasse, der uddyber de enkelte metoder. Redskabskassen giver desuden konkrete råd og vejledninger til implementering af metoderne i kommuner og bo- og dagtilbud.

Læs mere på www.servicestyrelsen.dk

Der er håndtag i døren

Glad Tegnestue og kokken Søren Gericke har i fællesskab udgivet en kogebog – eller en hybrid af madopskrifter, ord og illustrationer, som bogens undertitel fortæller.

I bogen finder man opskrifter på en lang række velkendte retter som makrelsalat, æggekage, frugtsalat. Men med et twist!

Om projektet siger Søren Gericke:

"Hundertwasser kan godt lægge sig hjem og sove. Det er vildt og smukt!

Gericke har selv ladet sig inspirere af et udpluk af Glad Tegnestuets værker, som man også finder i bogen.

Der er håndtag i døren

– en hybrid af madopskrifter, ord og illustrationer
GLAD Forlag

ISBN:

978-87-993914-0-0

To dage om sprog, læsning og skrivning til børn med funktionsnedsættelser

Hvordan kan man gribe arbejdet med sprog, læsning og skrivning an, når det gælder børn med omfattende funktionsnedsættelser, som bruger alternativ og supplerende kommunikation? Det har Dr. Caroline Musselwhite fra USA en masse gode og praktiske ideer til.

Den 2. november 2010 kommer hun til Hellerup og holder temadag om emnet i et samarbejde mellem VIKOM og Hjælpemiddel-instituttet.

Dagen efter kan du lave dine egne materialer inspireret af

Caroline Musselwhite. Du får mulighed for at omsætte nogle af Carolines ideer til konkrete materialer. Her kan du fordybe dig i mulighederne og udforme egne materialer til din pædagogiske praksis, som du kan tage med hjem.

Dagen arrangeres af ISAAC Danmark i samarbejde med VIKOM og Kommunikationscentret Region Hovedstaden.

Tilsvarende arrangementer vil blive afholdt i Aalborg 3. og 4. november 2010. Læs mere på www.tavsgruppen.dk

Besparelsen ingen tager

Jeg har sammen med Kirsten Nissen, formand for Socialpædagogernes Landsforbund, i løbet af september haft en "dialog" med Kommunernes Landsforening i Politiken. Vi anfægtede den mere og mere rå tone mennesker med udviklingshæmning og deres familier oplever – i takt med at pengene i kommunerne bliver færre og færre. KL's mest sigende reaktion har været, at en organisation som LEV altid siger nej.

Men det er ganske simpelt ikke rigtigt. LEV har ikke "nej-hatten" på. Vi har som organisation stor forståelse for, at samfundsøkonomien er under pres – det lægger et pres på alle landets borgere for at være med til at finde løsninger. Det er altid lettere at blive enige, om hvordan man skal bruge penge, hvis budgetterne år for år øges, men LEV påtager sig det samme samfundsansvar som alle andre, og vil gerne være med til at drøfte besparelser, så der kan komme orden i den danske husholdning. For eksempel kunne jeg sagtens se, at der ville være penge at spare med en mere effektiv sagsbehandling. Eller hvad med at spare penge på at uddanne og målrette unge mennesker med udviklingshæmning til et liv på arbejdsmarkedet?

Vi har med dette nummer af LEV-bladet valgt at sætte fokus på uddannelse, fra folkeskole, over ungdomsuddannelse til voksenlivet. LEV har med KLAP projektet, der nu har fungeret i 1½ år, vist, hvorledes kommuner landet over kan være med til at spare penge samtidig med, at livskvaliteten for den enkelte borger øges.

LEVs beregninger viser, at udnyttes ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov optimalt i forhold til den velfungerende gruppe af unge udviklingshæmmede, kan uddannelsen bruges til et sikkert afsæt til et job med løntilskud. Dermed er der en øget skattebetaling og mindre træk på beskyttede værksteder: Alt i alt betyder det en samfundsmæssig gevinst på cirka en million kroner igennem et helt liv – det kalder jeg bevidst samfundssind.

God læselyst.

Webkey vedlagt

Som en lille gave har vi vedlagt en såkaldt webkey i dette blad. Med den finder du PDF-udgaver af alle LEVs pjecer samt et par små videoer fra interviewet med undervisningsministeren, som du også kan læse her i bladet.

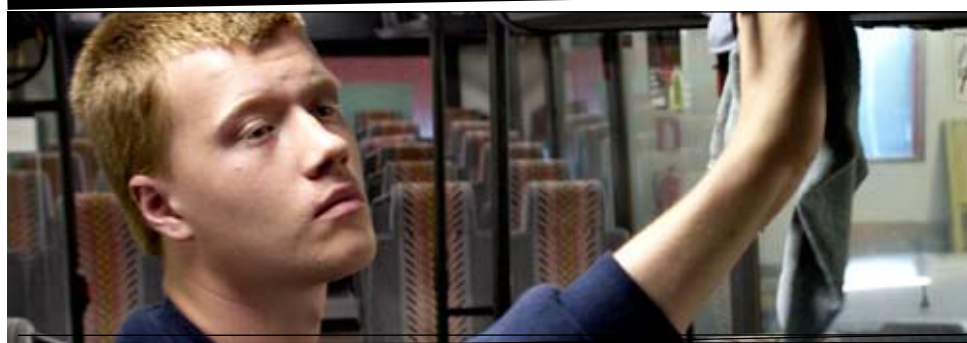

AF SYTTER KRISTENSEN,
LEVs LANDSFORMAND

DANMARKS RÅSTOF – ER VI PARATE?

er samfundet?

I dette tema om uddannelse og arbejde for mennesker med udviklingshæmning kan du læse om, hvilke muligheder der er fra folkeskole over ungdomsuddannelse og arbejdsmarked samt møde udviklingshæmmede, politikere og arbejdsgivere. Og måske også få lidt stof til eftertanke om, hvilke krav du som forælder til et barn med udviklingshæmning kan stille til dit barns skole.

Danmarks råstof er viden. Unge mennesker bliver dygtigere og dygtigere gennem uddannelse, men skal mennesker med udviklingshæmning med på bølgen?

Danmark har de seneste 30 år gennemgået en kraftig forandring – en forandring der er slået igennem på mange områder. I 70'erne og 80'erne var det et gennemgående mantra i den danske politiske selvforståelse at hjælpe de borgere, der havde vanskeligheder. Denne holdning kommer måske tydeligst til udtryk i den gamle bistaslov.

Ny-konservatismen i 80'erne og den senere liberalisering af Danmark har betydet, at det er blevet mere og mere legitimt at stille krav til de borgere, der modtager hjælp. Om denne proces er gået for langt, er et holdningsmæssigt spørgsmål, men det ligger fast, at der i dag er en lang række områder, hvor man som borger skal levere modydelser til det offentlige for at kunne modtage sin støtte.

Skal vi i LEV forfølge, at denne tankegang også i endnu højere grad kommer til at gælde for mennesker med udviklingshæmning?

EN FOLKESKOLE HVOR DE BARE HAR DET GODT

Den samfundsmæssige udvikling kan også spores i den danske folkeskole og inden for specialundervisningen. I 70'erne og 80'erne handlede undervisningen meget om tillæring af almindelige dagligdags færdigheder. Der var et tydeligt fokus på ADL (Almindelig Daglig Levevis) og meget mindre på fagbestemmelserne. Betraget sådant lidt sort/hvidt handlede det om, at eleven med udviklingshæmning skulle have det godt, og at det var fint, hvis man også fik lært nogle ADL-færdigheder. Det samfundsmæssige værdisyn må have været noget i retning af, at de aldrig bliver en ressource for vores samfund, hvorfor der ikke er grund til at gøre det helt store ud af skolegangen, når bare vi ved, de har det godt og er glade.

TIDERNE SKIFTER

Tiderne er skiftet, og hvor det tidligere var næsten utænkeligt, at forældre stillede krav om skoleskema og uddannelsesplaner, er det i dag en normal forventning hos forældre, at sådanne elementer kommer i spil. Der er nok flere årsager til denne forandring. Unge forældre i dag er opvokset under 70'ernes kultur, hvor det var naturligt at opdrage børn anti-autoritativt. Det var rimeligt og forventeligt, at der kunne stilles spørgsmål til alt, og alt var til debat. Det er disse forældre, der i dag møder lærerkæfterne i specialundervisningen. Det er også disse forældre, der i langt højere grad tror på og forventer, at omgivelserne tror på og giver muligheder til netop deres børn.

Landsforeningen LEV kan kun bifalde et sådant tankesæt, da det understreger, at vi alle er en del af et samfund, og vi alle har en rolle at udfylde. Hvis man ikke giver elever med udviklingshæmning mulighed for at øge deres viden og evner, vokser forskellene mellem barnet

uden og barnet med udviklingshæmning. Det er måske ikke det bedste udgangspunkt for den fortsatte udvikling af et samfund, hvor aktivt medborgerskab også er en del af bevidstheden hos mennesker med udviklingshæmning.

PUSTE OG HAVE MEL I MUNDEN

Når vi som organisation taler om inklusion, aktiv medborgerskab og deltagelse i samfundslivet, bliver vi også nødt til at foretage nogle valg, eller fravalg om man vil.

For eksempel: Hvis eleven med udviklingshæmning har mulighed for at tilpasse sig boglige og faglige kompetencer, skal man så forfølge muligheden, selv om det giver en potentiel risiko for et nederlag? Hvis det unge mennesker med udviklingshæmning har mulighed for at arbejde i et job med løntilskud på det ordinære arbejdsmarked, og dermed være samfundsmæssigt mere produktiv end på et beskyttet værksted, men ikke ønsker det, fordi det er hyggeligere på det beskyttede værksted, skal vedkommende så presses ud i et job med løntilskud? Hvis ikke, skal der så foretages en reduktion i førtidspensionsgrundlaget?

INGEN SIMPLE SVAR – DET HANDLER OM HOLDNINGER

Det er ikke muligt at formulere et simpelt svar med den rigtige løsning i forhold til ham, der kan arbejde, men som mere har lyst til at være på et beskyttet værksted. Det er heller ikke sikkert, at der skal formuleres et svar. Måske handler det mere om at igangsætte en værdidiskussion om, hvordan fremtidens Danmark skal se ud.

Et bud kunne være, at vi ønsker, at også mennesker med udviklingshæmning og deres familier skal deltage i samfundet på så normale vilkår som muligt, også selvom det betyder, at de kan blive mødt af "noget-for-noget" krav.

STU

– en længe ventet løftestang

Den snart ikke så nye ungdomsuddannelse for unge med udviklingshæmning kan være en løftestang til at få en mere udfordrende voksen-tilværelse. Hvis man altså vil – det handler om at fange drømmen

Hvor tit har vi ikke hørt, at lille femårige Mads gerne vil være brandmand eller pilot, og at Lotte, der lige har smidt de første mælketænder, gerne vil være frisør. Om det skal være brandmand, pilot eller frisør er ikke afgørende – afgørende er at have drømme for fremtiden. Det har unge mennesker med udviklingshæmning også, nogle gange skal de dog have en hjælpende hånd for at få sat ord på drømmene.

For det kan godt være, at man ikke kan blive pilot, men måske kan man blive uddannet til at kunne arbejde i luft-havnen.

Før ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov (STU) blev etableret, var det svært – næsten umuligt – at finde drømmen. Men i dag kan man designe en ungdomsuddannelse, så man får netop de kompetencer, der gør, at man kan være med til at laste et fly, gøre rent eller noget helt tredje.

UNGDOMSUDDANNELSE EN RET, MEN IKKE EN PLIGT

Ungdomsuddannelse i Danmark er en ret, men ikke en pligt. Sådan er det for alle unge, og sådan er det også for unge udviklingshæmmede. Igennem mange år har det ikke været en reel mulighed for udviklingshæmmede at tage en ungdomsuddannelse, der kunne hjælpe en videre i tilværelsen, men med indførelsen af ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov, er der ændret på dette forhold.

Som i så mange andre forhold i livet er det altid godt at tænke sig om, men nogle gange kan det være svært at vælge, fordi man ikke ved, hvilke muligheder der findes. På www.projektklap.dk findes en oversigt over forskellige jobmuligheder og en beskrivelse af, hvordan man kan bruge den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse til at nå frem imod drømmejobbet. Hvis man stadig ikke helt ved, hvad man godt kunne tænke sig, indeholder den særlige ungdomsuddannelse for unge med

særlige behov en mulighed for op til 12 ugers afklaringspraktik, hvor man så har mulighed for at "smage" på de forskellige muligheder, der findes.

DET ER IKKE SÅ SVÆRT

Det er ikke så svært at benytte STU'en. I løbet af de sidste år i folkeskolen, vil eleven løbende have kontakt til en vejleder fra Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Alle unge under 25 år, der ikke er i arbejde eller under uddannelse, bliver automatisk og løbende kontaktet af Ungdommens Uddannelsesvejledning. Dette gælder også for unge med udviklingshæmning, hvis de er færdige med folkeskolen og endnu ikke har truffet et valg. Det er meget vigtigt, at den unge med udviklingshæmning og forældrene forbereder sig til møder med UU-vejlederen.

Hvis man efter endt folkeskole ønsker at komme i gang med en ungdomsuddannelse, skal man sammen med den lokale ungdomsuddannelsesvejleder udarbejde et udkast til en uddannelsesplan. Uddannelsesplanen er en aftale mellem den unge og kommunen om, hvilke ting der skal sættes på, hvordan uddannelsen skal tilrettelægges, og hvorledes de enkelte elementer skal vægtes i forhold til hinanden. Det er derfor super vigtigt, at den unge og forældrene lægger rigtig meget energi i at få udarbejdet en så præcis plan som overhovedet muligt. Når planen foreligger, udarbejder UU-vejlederen en indstilling til kommunen, hvorefter kommunen tager stilling til planen og økonomien.

Når det hele er godkendt, og man er kommet i gang med uddannelsen, kan det godt være, at man bliver klogere og ser, at der er elementer i uddannelsesplanen, der ikke er godt nok beskrevet. Det er derfor, at man mindst én gang om året skal vurdere og eventuelt revidere uddannelsesplanen. På hjemmesiden www.projektklap.dk kan man se forskellige eksempler på uddannelsesplaner.

Hvad er STU

Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er for unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, der ikke med specialpædagogisk støtte kan gennemføre andre ungdomsuddannelser efter undervisningspligtens ophør.

Formålet med STU

Formålet med STU er, at unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt - og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse. Uddannelsen skal fremme:

- Personlig udvikling og mulighed for at deltage selvstændigt og aktivt i *samfundslivet*
- At indgå i sociale sammenhænge og få et selvstændigt og aktivt *fritidsliv*
- Udvikling af kompetencer til brug i *uddannelses- og/eller beskæftigelses-situationer*

Om STU

STU er et fuldtidsstudie, hvilket betyder: Et årligt timetal på mindst 840 timer á 60 minutter i tre år. I uddannelsen kan der indlægges pauser, så man kan stoppe uddannelsen i et semester, en måned eller noget helt tredje, dog skal uddannelsen være gennemført fem år efter, man påbegyndte den.

AF MORTEN BRUUN ■
FOTO: CLAUDS BONNERUP

For firmaets skyld

Som arbejdsgivere er Bilka i Esbjerg og STARK i Århus imponerede over den indsats, som de unge udviklingshæmmede medarbejdere lægger for dagen. I det store supermarked går praktikanterne under navnet 'flaskefolket' – og i trælasthandlen er man efter mødet med den første unge STU-elev klar til at indgå nye aftaler

Personalechef Henrik Barack Søe var en smule skeptisk, da han for tre år siden blev spurgt, om Henriette Kikkenborg måtte komme i praktik i supermarkedet Bilka i Esbjerg.

- Hvordan reagerer kunderne, når de

ser en udviklingshæmmede gå igennem butikken i vores uniform, tænkte personalechefen.

Driftschef Jan Friis-Hundborg fra trælasthandlen STARK havde ingen betænkeligheder, da han i begyndelsen af 2010 fik en tilsvarende henvendelse.

- Det er en del af vores sociale ansvar, tænkte driftschefen og bød 18-årige Christian Lindgaard Hansen velkommen som lagermedarbejder i STARKs forretning i det nordlige Århus.

De to situationer er typiske eksempler på arbejdsgivernes reaktioner, når de kontaktes af Landsforeningen LEVs konsulenter, kommunale vejledere og lærere fra uddannelsesinstitutionerne.

FLASKEFOLKET I ESBJERG

Langt de fleste modtager henvendelsen med samme umiddelbare skepsis, som

Henrik Barack Søe gjorde. Men efter at have fået svar på sine mange spørgsmål, bød han Henriette Kikkenborg velkommen. Og i dag er enhver tvivl gjort til skamme.

I samarbejde med Esbjerg Kommune har det udviklet sig til et projekt, der beskæftiger 13-15 udviklingshæmmede fra byens beskyttede værksteder. Der er løbende udskiftning, fordi en del af de unge fortsætter til andre arbejdspladser, hvor de ansættes i job med løntilskud. Men Henriette Kikkenborg er stadig med på holdet og er altså veteranen i det team, der i Bilka går under navnet "flaskefolket."

Og det skyldes altså ikke en overvældende tørst, men henviser til, at de udviklingshæmmede har ansvaret for flaskeindleveringen. Det er dem, der sorterer de tomme flasker, som kunderne afleverer.

Landet over har butikkerne under Dansk Supermarked ansat mindst 50 udviklingshæmmede i forskellige funktioner. Med Lars Pedersen (billedet) og 14 andre medarbejdere udgør flaskefolket i Bilka i Esbjerg lokomotivet. Personalechef Henrik Barack Søe har ikke fantasi til at forestille sig, at projektet ophører. – Det vil køre lige så længe, som vi består, siger han.

- Når de er på job, er flaskeindleveringen aldrig i uorden. De pudser og plejer maskinen, og automaten er aldrig fedtet ind i slatter og den slags. De vedligeholder systemet meget bedre, end vi selv gør, siger Henrik Barack Søe.

KOMMUNAL COACH

Flaskefolket er organiseret med både vagtplan og jobrotation. Ligesom alle andre i butikken bærer de Bilkas personaletøj, de har rabatkort og adgang til kantinen. De deltager også i den årlige julefrokost, og er – som Henrik Barack Søe formulerer det – "en fuldstændig integreret del af arbejdspladsen". Eneste synlige forskel i forhold til butikens øvrige afdelinger er, at der er knyttet en kommunalt ansat medarbejder til flaskefolket. Han fungerer som deres daglige coach og er også kontaktperson til blandt andet boformer og beskyttede værksteder.

FORTSÆTTER ALTID...

- For tre år siden troede jeg ikke, det ville være så nemt at beskæftige de udviklingshæmmede. Og jeg troede slet ikke, at projektet ville udvikle sig, som det har været tilfældet, siger personalechefen. Bag den formulering gemmer sig historien om, at tre af de udviklingshæmmede har vekslet deres praktik blandt flaskefolket til et skånejob i Bilkas bistro. To af butikkens store leverandører – KiMs og Tuborg – har givet et økonomisk tilskud, som betyder, at det i dag er personer med udviklingshæmning, der hver morgen sætter varerne fra de to firmaer frem på hylderne i butikken. Endelig er de også begyndt at hjælpe til med kundevognene – og et helt nyt projekt handler om beskæftigelse af psykisk handicappede på Bilkas lager.

- Jeg synes, det er en del af vores sociale ansvar som virksomhed. Og i Dansk Supermarked har vi rammerne til det. Men det er ikke kun os, der hjælper sam-

fundet. Jeg har lært, at de udviklingshæmmede tager deres arbejde enormt seriøst. Jeg er imponeret over deres faglige stolthed, så på den måde er det også super godt for os, siger Henrik Barack Søe og tilføjer:

- Vores kontrakt med kommunen kan opsiges med kort varsel. Men jeg har ikke fantasi til at forestille mig, at det vil ske. Flaskefolket kører videre ligeså længe som vi består.

MERE END BESVÆR OG BUNDLINJE

Hos STARK i Århus har Christian Lindgaard Hansens tre uger lange praktikophold i februar ikke udviklet sig med samme volumen som hos Bilka i Esbjerg. Det er der ikke basis for i trælasthandelen, men driftschef Jan Friis-Hundborg er lige så direkte i sin appel som Henrik Barack Søe, når han opfordrer arbejdsgiverne til at involvere sig i de unge udviklingshæmmede.

ANNONCE

Driftschef Jan Friis-Hundborg var ikke i tvivl, da han fik mulighed for at ansætte Christian Lindgaard Hansen som praktikant. - Det er ikke kun en del af vores sociale ansvar som virksomhed. Det gavner også firmaet, mener STARK-chefen.

- Det har vi en forpligtelse til, siger Jan Friis-Hundborg.

Han kan dog godt forstå de firmaer, der i første omgang tænker på "besværet og bundlinjen", når de bliver præsenteret for muligheden for at ansætte en udviklingshæmmet som praktikant eller i skånejob.

- Mange er sikkert "bange" for de udviklingshæmmede. I min verden skyldes det fordomme og berøringsangst. Samtidig kan det koste både ressourcer og penge, men det kan altså også gavne arbejdspladsen at kigge ud i verden og tænke i socialt ansvar og fællesskab, siger driftschefen.

I tilfældet fra Århus blev Christian Lindgaard Hansen "ansat", da Jan Friis-Hundborg blev kontaktet af

en konsulent fra Landsforeningen LEV. STARK blev blandt andet informeret om Christians evner og om det økonomiske tilskud, der ydes for at stille en medarbejder til rådighed som praktikantens støtteperson.

VI GØR DET IGEN

Hos STARK blev den opgave overdraget til lagermedarbejder Jørn Schmidt, som gennem hele forløbet vejledte Christian og fortalte, hvordan han skulle fylde pappresseren med tom emballage og køre palleløfteren gennem butikken med de varer, der skulle placeres på hylderne. I pauserne diskuterede de to sport. Og Christian sneg sig også til at smugkigge på de gamle kalendere med knap så påklædte kvinder, der – ligesom på mange andre "rigtige" arbejdspladser – dekorerede væggene i lagermedarbejdernes kontor.

- Vi bestræbte os på, at Christian skulle udføre rigtigt arbejde. Pappresseren skulle fyldes, og varerne skulle på hyl- den. Det var en vigtig detalje – både for os og for Christian, siger Jan Friis-Hundborg om forløbet, der ikke resulterede i et job med løntilskud.

- Christian havde muligheden, men ville også gerne prøve andre typer af arbejdspladser.

Vil I gøre det igen?

- Ja, vi er allerede i gang med at forberede endnu et praktikforløb. Og hvis det udvikler sig til et job med løntilskud, er det helt fint.

Arbejdsgivere, der ønsker at involvere sig i arbejdet med STU-elever, kan læse mere på www.projektklap.dk

fremtidsudsigt

Noget med heste eller børn

Anne og Julie er tvillinger. De har kromosomfejl og er både fysisk og psykisk handicappede. Deres mor, Trine Majgaard Kristensen, har spurgt sine to 12-årige piger, hvad de godt kunne tænke sig at lave, når de bliver store:

- Anne vil hjælpe med at passe børn, når hun bliver stor, eller allerhelst være læge...

- Julie vil passe dyr, hvis ikke hun bare kan blive ved med at gå i skole.

- Julie ELSKER dyr, så faktisk er det en rigtig god ide, som jeg aldrig havde tænkt på, Anne ELSKER små børn og fik ideen til at ville passe børn, efter Julie sagde, hun godt kunne tænke sig at passe dyr. Anne sagde også, at hun gerne ville hjælpe med heste, hun går selv til ridning, hvor der er hjælpere, så det var faktisk også en god tanke.

ANNONCE

Arkitekten slipper aldrig STU-loven

Ud over at være mor til STU-loven er Dansk Folkepartis Tina Petersen også mor til en multi-handicappet datter, som i dag er 21 år. – Jeg ved, at handicappede kan udvikle sig. Heldigvis lykkedes det at overbevise de øvrige partier om, at vi måtte støtte de unge og sikre dem retskrav på en uddannelse som alternativ til de beskyttede værksteder, siger hun.

Tina Petersen kæmpede i årevis for alle unges retskrav på uddannelse. Da loven blev vedtaget, græd hun i Folketinget – og tre år senere mener hun, at loven er blevet forvaltet bedre end forventet

- JEG SLIPPER ALDRIG DEN LOV...

Tina Petersen, medlem af Folketinget for Dansk Folkeparti, er i den grad arkitekten bag STU-loven.

Det var hendes forarbejde, hendes forslag og ikke mindst hendes fodarbejde, som i april 2007 førte til, at Folketinget stemte for at give alle unge under 25 år ret til en uddannelse.

I dag er Tina Petersen ikke længere ordfører inden for området. Men hun følger stadig med i udviklingen, stiller spørgsmål til ministeren og blander sig i debatten. Det er hendes hjertebarndom – eller som hun gentager:

- Jeg slipper aldrig den lov.

TÅRERNE FIK FRIT LØB

Ingen troede, det ville være muligt at sikre alle unge et retskrav på uddannelse. Tanken havde været drøftet, siden særforlovet blev nedlagt i 1980'erne, men ideerne blev aldrig realiseret. Ikke før Tina Petersen kom i Folketinget – og allerede efter tre måneder på Christiansborg præsenterede det forslag, som hun som amtspolitiker på Fyn havde arbejdet på i fire år.

Her havde hun involveret sig i handicappolitikken – og undret sig over, at kun fire ud af 14 amter tilbød eksempelvis udviklingshæmmede uddannelse som alternativ til de beskyttede værksteder. - På landsplan så det mildest talt ikke

ret godt ud, mindes Tina Petersen, som i sit forarbejde både havde været på studieture i udlandet og allieret sig med pædagoger og skoleledere med viden om handicappede.

Hendes veldokumenterede forslag blev fremlagt i 2005 – og da det blev vedtaget to år senere, kunne hun ikke holde tårerne tilbage.

- Ja, jeg stod nede i folketingssalen og græd. Og det varede et stykke tid, før det for alvor gik op for mig, at det var lykkedes, fortæller Tina Petersen.

TVIVLEDE IKKE PÅ DE UNGE

Hun har aldrig nogen sinde tvivlet på, at de udviklingshæmmede havde mulighed for at udvikle sig gennem uddannelse og finde en plads på det "rigtige" arbejdsmarked.

- Jeg vidste, det kunne lade sig gøre, og der er faktisk ingen af de eksempler, vi hører om i dag, der overrasker mig, siger Tina Petersen.

Alligevel var hun en smule bekymret, da loven blev vedtaget:

- Jeg var ikke sikker på, om lederne på uddannelsescentrene, lærerne og kommunerne var klar til at forvalte de nye regler og tænke på den enkeltes individuelle behov. Det var en helt ny kultur, en helt ny måde at tænke på, der blev indført nærmest fra den ene dag til

den anden. Men selv om der stadig er enkelte kommuner, der har svært ved at se pointerne i loven og tænker mere i beskyttede værksteder end uddannelse, er det faktisk gået bedre, end jeg havde forventet.

KLAP OVER HELE LANDET

Samtidig peger Tina Petersen på, at der stadig er huller, der mangler at blive fyldt ud.

- Jeg savner stadig den portal, som skulle være oprettet. Der mangler sådan et sted, hvor pårørende, skoler og kommuner indbyrdes kan udveksle erfaringer og hjælpe hinanden. Og så mener jeg, at man i højere grad bør prioritere at tilbyde efteruddannelse til de kommunale ungdoms- og uddannelsesvejledere. De skal klædes bedre på til at forvalte deres del af arbejdet, siger Tina Petersen.

Til gengæld roser hun blandt andet Landsforeningen LEV for sit engagement i arbejdet for at udbrede den nye ungdomsuddannelse. Ikke mindst det såkaldte KLAP-projekt, som via midler fra SATS-puljen formidler aftaler mellem kommuner, uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser i Jylland og på Fyn.

- Det er et kæmpe initiativ. Jeg håber, det bliver muligt at supplere KLAP-projektet. For det skal selvfølgelig dække hele Danmark, siger Tina Petersen.

Gaia går sin egen vej

Seks af de unge udviklingshæmmede med det største hjælpebehov har fået designet deres egen uddannelse: – De kan sagtens udvikle sig. Det handler bare om at bygge videre på deres kompetencer, siger Dorthe Gjerløv – leder af boformen Gaia i Hjallerup og arkitekten bag pilotprojektet

Fotodagbogen er med til at fastholde det seneste års mange gyldne og lærerige øjeblikke. Som for eksempel besøget på Danish Crowns svineslagteri i Sæby, turen til kunstsolen Bifrost i Randers og samværet med de tidligere klassekammerater fra Muldbjergskolen i Hjørring.

Men der er et billede, som Elisabeth Julie Jensen i særdeleshed dvæler ved. Det er taget den dag, hvor hun tilbragte nogle timer i Børnehaven Himmelblå i Dronninglund. På billedet sidder hun på gulvet og er omringet af ni småunger.

- Jeg elsker børn, og jeg vil gerne besøge dem igen, siger Elisabeth om en drøm, som vi vender tilbage til.

FØRSTE STU FOR DE TUNGE

Elisabeth Julie Jensen er 23 år og bor sammen med ni andre udviklingshæmmede på boformen Gaia i Hjallerup. Indtil sidste år tilbragte hun hverdagene på Gaias dagbeskæftigelse – men i august 2009 tog hun sammen med de jævnaldrende Gaia-drenge Kim,

Dennis, Hans, Morten og Mads hul på et tre-årigt forløb på STU.

Det er der ikke noget usædvanligt i. Det usædvanlige er, at alle seks tilhører gruppen af de dårligst fungerende udviklingshæmmede. Men trods deres besvær med at tale, gå og agere var Gaias forstander Dorthe Gjerløv ikke i tvivl, da hun hørte om principperne bag den særligt tilrettelagte undervisning.

- Tilbuddet gælder alle unge under 25 år, så det må også være noget for vores unge beboere, tænkte hun.

Den opfattelse fik Dorthe Gjerløv bekræftet, da hun tog kontakt til Brønderslev Kommune. Her blev hun opfordret til at strikke et forløb sammen, og i samarbejde med VUK i Aalborg – det står for Voksenskolen for Uddannelse og Kommunikation – samt Brønderslevs ungdoms- og uddannelsesvejledning designede hun helt fra bunden indholdet af den første STU for denne gruppe af udviklingshæmmede.

RENGØRING OG REGNING

Resultatet er et skema, som giver eleverne to ugentlige dage i Hjallerup og tre dage, hvor de er på skolebænken hos VUK i Nørresundby.

- Helt grundlæggende handler det om at skabe indhold i deres hverdag og forøge deres værdighed og livskvalitet. Og selv om de tilhører denne gruppe af udviklingshæmmede, kan de sagtens udvikle sig. Det handler bare om at kende deres kompetencer og bygge videre derfra, siger Dorthe Gjerløv.

I det første år har mandag og fredag fungeret som hjemmedage på Gaia. Mandag er der arbejdet målrettet med at udvikle den enkeltes sociale og praktiske færdigheder som for eksempel rengøring, personlig hygiejne og samvær med andre, mens fredagen har været praktikdag. Her har gruppen i fællesskab arbejdet med temaerne "kunst" og "grisens vej til bordet" – og de har både malet billeder og lavet leverpostej fra en nyslagtet gris, som blev parteret lige for øjnene af de seks elever.

Elisabeths fotodagbog

Netop nu er Elisabeth, Kim, Dennis, Hans, Morten og Mads i gang med andet år af deres uddannelse. På VUK i Aalborg fortsætter undervisningen, og i Hjallerup er årets temaer "naturen" samt "kroppen". Det første tema vil eksempelvis bringe dem til Læsø, det andet kommer blandt andet til at handle om seksualitet.

De øvrige tre dage har lærerne på VUK undervist Gaia-gruppen i for eksempel håndarbejde og regning, ligesom der er blevet arbejdet med blandt andet identitet, motion og kommunikation.

- Fra begyndelsen opstillede vi en række mål for hver enkelt af de seks elever. Disse mål har været gode at styre efter, men vi har også oplevet, at vi ofte stillede for store mål. Her skal vi som personale nok lære at blive mere nære og konkrete, fortæller Dorthe Gjerløv, som det til trods kan glæde sig over, at en del mål allerede er nået.

DRØMMEPRAKTIKKEN VENTER

For eksempel er en af drengene begyndt at tage nogle initiativer, som tidligere var tæt på utænkelige. En anden har lært at skifte t-shirt hver dag, mens Elisabeth har forbedret sin kondition betragteligt, ligesom hun tæller og regner lette plusstykker og i højere grad tager ansvar, når der skal gøres rent på

Følger Gaia tæt

Både Brønderslev kommune og Landsforeningen LEV følger med stor interesse de seks Gaia-beboeres STU-forløb.

Lene Hedemand, STU-vejleder i Brønderslev, har fulgt projektet siden fødslen og fører tilsyn med forløbet:

- Det er fedt at se, hvordan de unge på Gaia suger til sig og hele tiden lærer noget. Det er en gruppe med et stort behov for hjælp, men det er glædeligt at se, at det kan lade sig gøre. Beboerne får mere glæde ved livet og kan føle sig som en større del af samfundet. Det er det primære mål og det store perspektiv i sådan et pilot-projekt, siger Lene Hedemand og fremhæver samspillet mellem de involverede medarbejdere på Gaia og VUK som "altafgørende for at det lykkes".

I LEV har begejstringen resulteret i, at Landsforeningen har finansieret den første evalueringsrapport. Rapporten udkom i april og afdækker elevernes foreløbige resultater, de pædagogiske metoder og de personale-mæssige udfordringer.

- Vi vil gerne være med til at dokumentere og udbrede de mange perspektiv-rige ideer bag projektet, fordi erfaringerne i høj grad kan være til gavn for andre udviklingshæmmede med svære funktionsnedsættelser, siger Sytter Kristensen, landsformand i LEV.

Hele rapporten kan læses på www.gaiabo.dk

- Det er kedeligt, men det skal jo gøres, siger Elisabeth Julie Jensen, som i kraft af det intensive arbejde med beboerne på Gaia er begyndt at tage mere initiativ, når der skal gøres rent på hendes værelse.

hendes værelse. I det hele taget trives hun bedre i hverdagen end for et år siden.

- Jeg har det godt i skolen. Jeg syr, arbejder med filt og går til matematik. Og så har jeg gode venner i skolen, fortæller Elisabeth.

Men det er stadig drømmen om børnene, der fylder meget. Og nu er der håb om, at Elisabeth som led i sin særligt tilrettelagte undervisning får mulighed for at komme i praktik i en specialinstitution i Dronninglund. Måske bare et par timer om ugen, men de timer vil være tilstrækkeligt til at løfte hendes hverdag endnu mere – nøjagtigt som det er tilfældet med Hans fra Gaia-gruppen, der hver mandag arbejder halvanden time i den lokale SuperBest.

- Jeg betragter vores STU-forløb som et pilotprojekt. Men vi er nået langt, hvis bare nogle af vores beboere får den slags muligheder, siger Dorthe Gjerløv, som naturligvis står til rådighed "som konsulent", hvis andre boformer med udviklingshæmmede med store hjælpebehov har lyst til at gå i Gaias fodspor.

STU-forløbet er også en udfordring for personalet. Mange gamle vaner skal brydes ned, men til gengæld skærper uddannelsen også kravene til os. Vi bliver lidt skarpere, siger Dorthe Gjerløv – leder af Gaia i Hjallerup og initiativtager til det første treårige uddannelsesforløb for udviklingshæmmede med stort hjælpebehov.

fremtidsudsiget

Interview
med Birgit

Ingen tilbud til Thor?

Birgit Thomsen, mor til Thor, der er multihandicappet og ikke har noget talesprog. Thor er 12 år og går på Rosenvængets skole i Viborg.

Hvad tænkte du om Thors fremtid, da han var mindre?

- Inden Thor startede i Rosenvængets skole, havde jeg besøgt andre skoler i området. Blandt andet en i Herning, som også var for raske. Jeg havde et håb om, at Thor ville blive mere stimuleret her. Da jeg besøgte Rosenvængets skole havde jeg det svært med, at det er et lukket land med kun handicappede. Og det var svært at sige, at han ikke skulle være sammen med raske børn. Jeg synes stadig, at integrationen mangler.

- Men skolens kommunikationsfokus, og det at de arbejder meget tværfagligt, har været det afgørende, og også det vigtigste for os. Her er Rosenvænget vist ret unik.

Hvordan ser Thors fremtid ud?

- Jeg frygter den. Jeg tror ikke, at der er nogle tilbud til ham. Vi er i en gruppe med andre forældre, og ud fra det de oplever, så har vi svært ved at få øje på tilbud til vores søn. Jeg har ingen forventninger til, at der er andre tilbud til ham.

- Min mand og jeg ønsker, at Thor fortsat skal udvikle sig, så selv om han kun er 12 år, skal vi allerede nu bruge meget tid og energi på det – også påvirke nogle politikere. Det er jo problematisk, hvis handleplaner først laves, når børnene bliver 18 år.

- Vi er nok indstillede på at tage de beslutninger, der skal til for, at Thor kan være det bedste sted – eventuelt også at flytte med.

Er du tilfreds med den hjælp, I har fået fra kommunen?

- Vi vil gerne vide noget mere om, hvilke muligheder og tilbud der er efter Rosenvængets skole. Vi har ikke oplevet, at vi er blevet hjulpet eller animeret til, at Thor skulle i skole. Om jeg er tilfreds med hjælpen? Vi har ikke fået nogen hjælp eller vejledning overhovedet...

ANNONCE

Karrierer er da noget vi alle har **ret** til

Karrierer er noget, vi alle har ret til. Det handler nemlig om retten til at have en holdning og en drøm om, hvordan livet skal udvikle sig

I snart mange år har karriereplanen for mennesker med udviklingshæmning set nogenlunde ens ud. Eksempel: Fra specialvuggestue, specialbørnehave og specialskole til enten beskyttet værksted eller aktivitetscenter. Dermed er der en verden til forskel på virkeligheden for andre unge mennesker, der efter endt folkeskole har mere end 150 forskellige uddannelsesretninger at vælge imellem. Der er derfor behov for, at vi meget mere aktivt begynder at orientere os mod, at også unge mennesker med udviklingshæmning har ret til at planlægge et karriereforløb, der ikke pr. automatik ender på et beskyttet værksted eller på et aktivitetscenter.

KARRIERE ELLER EJ, SÅ ER MIN SØN UDVIKLINGSHÆMMET

Det har ofte været diskuteret, om nogle forældre pacer deres barn med udviklingshæmning, fordi det fungerer som en form for mental aflastning for, at barnet ikke blev det drømmebarn, de havde forestillet sig. Så ved at pace barnet frem til størst mulig læring, kunne man mindske det umiddelbare indtryk af handicappets omfang.

Men uanset hvor meget vi skubber og maser på med et barn med udviklingshæmning, forsvinder udviklingshæmningen ikke. På et tidspunkt er det nødvendigt at stoppe op – hvis man ikke har lært at læse på ti år, er det mindre sandsynligt, at læsefærdigheden kom-

mer dumpende forbi det næste år. Der er behov for, at der i stedet fokuseres på det unge menneskes færdigheder, som kan bruges aktivt til at understøtte et liv på egne præmisser. Og det er vel i bund og grund, hvad det hele handler om.

INGEN KENDER GRÆNSEN

Ingen kender grænsen for et bestemt menneskes udviklingsmuligheder og heldigvis for det, for så ville alt være givet på forhånd. Men ikke alle gives de fornødne betingelser for at udvikle sig og finde deres indre potentiale. Hvor tit har man som forældre ikke hørt, eller mærket, at andre har tænkt - "det nytter jo ikke", "dertil når de ikke" osv. Måske har de ret, ingen ved det. Men som forældre og pårørende til udviklingshæmmede skal vi være de sidste, der sætter grænsen. For som der står på materialer fra ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund, "Vi kan mere end du tror, men behøver din hjælp".

DET HANDLER OM AT TÆNKE MULIGHEDER

Forældre kender typisk deres børn bedst, og når det unge menneske går i 7.-8. klasse, er det ved at være tid til at

begynde at tænke på, hvilken retning fremtidsplanerne skal have. Der er sikkert mange, der ikke er helt sikre på, hvad de vil efter skolen, men omvendt har de fleste et rimeligt billede af, i hvilken retning ønskerne går. Og her har unge udviklingshæmmede brug for en "fortolknings-generator".

Hvis ønsket er pilot, handler det om at hjælpe med at skabe indre billeder hos den unge af de jobmuligheder, der er i en lufthavn, og som er mere realistiske

end pilot-ønsket. Hvis ønsket er dyrlæge handler det om at skabe de indre billeder af, hvor man kan komme til at arbejde med dyr osv.

Når man begynder at tænke muligheder for sit barn, ændrer man ofte også perspektiv – man går fra at behandle til at handle.

SPIS NU BRØD TIL

Det er jo desværre ikke alle der har mulighed for at komme ud at arbejde på det ordinære arbejdsmarked med løntilskud, og LEV arbejder endnu engang kun for de udviklingshæmmede med det bedste funktionsniveau.

Det er rigtigt, at der vil være nogle, for hvem det gælder, at omfanget af deres

Hvis ønsket er pilot, handler det om at hjælpe med at skabe indre billeder hos den unge af de jobmuligheder, der er i en lufthavn, og som er mere realistiske end pilot-ønsket.

6 gode råd til en karriereplan

- Orienter jer om, hvad andre har gjort – tal med andre, der har lidt større børn.
- Tænk på, at hvert udsagn bunder i en måde at være sammen på, som hele tiden justeres gensidigt og videreudvikler sig.
- Udvid løbende begrebsrammerne ved at besøge arbejdspladser, virksomheder eller steder hvor bestemte aktiviteter finder sted.
- Brug uddannelsesbogen til at fastholde tanker og ideer om fremtiden.
- I stedet for at lade andre, eller dig selv, skyde ideer og tanker ned, så stil spørgsmålet – "Hvorfor er det, at det ikke kan lade sig gøre?" Det skaber et godt billede af mulige barrierer.
- Vær opmærksom på, at hvad der er et godt liv for én, ikke nødvendigvis også er et godt liv for en anden.

udviklingshæmning gør, at de nok ikke kommer ud i job med løntilskud. Hos dem handler det om at skabe fokus på nogle andre udviklings- eller karrieremål.

Landsforeningen LEV har i de senere år arbejdet målrettet for at skabe muligheder for alle. For de unge med udviklingshæmning, der har muligheder på arbejdsmarkedet, findes der god vejledning og støtte på www.projektklap.dk, og for de unge med et lidt mere komplekst eller omfattende handicap, har Landsforeningen LEV skabt www.foraeldredialog.dk, der er et dialog- og ressourceredskab, der kan hjælpe forældre til at sætte fokus på deres børns udviklingspotentiale i folkeskolen.

BRUG DE REDSKABER ALLE ANDRE BENYTTET

Den bedste forudsætning for at begynde en planlægning af karrieren er at benytte de redskaber, der allerede findes. I folkeskolen vil eleverne i 7. klasse første gang møde en Ungdomsuddannelsesvejleder. Formålet er at begynde karriereplanlægningen. Rent praktisk sker det ved en samtale med UU-vejlederen med det formål at hjælpe den unge med at fokusere på fremtiden. Det vil være en god indgang at bruge samtalen med UU-vejlederen som basis, når undervisningsplaner og læseplaner fastlægges for elevens videre uddannelsesforløb.

Tidligere var det kutyme, at elever i 7., 8. og 9. klasse fik adgang til kortere eller længere praktikforløb. Denne ordning er de fleste steder afskaffet til fordel for såkaldte brobygningsforløb, hvor eleven kan besøge gymnasier, tekniske skoler osv. Dette er måske ikke det allermost relevante for udviklingshæmmede.

Som reglerne er i dag, vil det i stedet være muligt at få organiseret et praktikforløb, hvis særlige forhold taler for det – hvilket må siges at være tilfældet, når de ordinære tilbud ikke rækker. Hvis mulighederne for praktik benyttes, må sigtet være at få udvidet videnshorisonten hos den enkelte.

I udskolingsforløbet, hvilket vil sige fra 7. til 9. klasse, skal eleven i samarbejde med forældre og lærere også udfylde uddannelsesbogen, der er et vejledningsredskab, der opsamler viden og information om eleven - hvorledes udviklingen har været, hvilke interesser der er, hvilken støtte der er givet, osv. Alt sammen nyttig viden for UU-vejlederen, der efter den unges folkeskoleforløb muligvis skal i gang med planlægningen af et individuelt tilrettelagt ungdomsuddannelsesforløb.

Kasper
Lanæs

Jeg vil bo for mig selv

Kasper er sent udviklet, god med hænderne og ikke så god til det boglige. Han er netop startet på 3. år i et STU-forløb og bor i bofællesskab i Hobro.

- Jeg ved ikke, hvad jeg skal lave. Min største drøm er at bo for mig selv. Jeg vil også gerne lave noget med hænderne. Det er jeg god til. Så kan jeg slappe af, når jeg har fri.

- Jeg har været i praktik på en rideskole og i et flyttefirma.

- Men tankerne om fremtiden er der hele tiden. Jeg snakker meget om det med mine forældre.

fremtidsudsiget

AF ARNE DITLEVSEN ■ FOTO: CLAUS BONNERUP

Limousine og store huse med masser af tjenestefolk. Morten Denert har store drømme. Og drømme krydret med talent og en evne til at klare sit arbejde til UG har allerede ført Morten langt. Nu er han således "chef for lobbyen" på McDonald's restaurant uden for Vejle

Chefen

- Jeg vil være chef for en McDonald's restaurant.

Det siger Morten Denert uden tøven, når han bliver spurgt om sit drømmejob. Muligvis fordi, at man kan køre i limousine og have et stort hus med medfølgende tjenestepiger, køkkenpiger, stuepiger og massagepiger, når man er chef. I hvert fald ifølge Morten. Og så indebærer et job som restaurantchef i McDonald's ifølge Morten også en tur på skole i Hollywood, og den er Morten helt med på.

Drømme er nogle gange en forudsætning for at nå noget stort. For ikke ret mange havde dengang for ni år siden, da Morten begyndte at arbejde på McDonald's ved transportcenteret uden for Vejle, forventet, at Morten skulle nå så langt, som han har gjort i dag.

En af Mortens store forcer er hans gode humør og store sociale kompetencer. Men som 17-årig var han en temmelig usikker og ikke alt for hurtig dreng. Dengang arbejdede Mortens storebror på McDonald's og i forbindelse med et restaurantbesøg af hele familien Denert fik den daværende chef øje på Morten. Da han spurgte, om det ikke ville være noget for Morten at arbejde der, var der ikke et sekunds betænkningstid. Det var bare det sejeste og ville gøre alle hans venner grønne af misundelse.

LYKKETRÆF

Om det var tilfældigheder eller skæbnen, der rådede den dag, ved ingen. Men det har vist sig at være et regulært lykketræf. Også fordi, at der på det tidspunkt faktisk ikke var andre muligheder for Morten i forhold til arbejde eller uddannelse. Morten og hans forældre overvejede beskyttet beskæftigelse, men der var ikke et egnet tilbud til ham. Og Morten var godt i gang med 11. klasse, hvorefter det var slut med skolegang.

Mortens mor, Vibeke Denert, kender til hele det beskyttede beskæftigelsesområde fra blandt andet sit arbejde som hjemmevejleder. Hun er ikke i tvivl om, at for nogle er beskyttet beskæftigelse det bedste, men for Morten har det været helt perfekt at få et regulært arbejde. - Morten er i sit arbejde blevet mødt med positive forventninger om udvik-

ling, masser af udfordringer, målrettet oplæring og inklusion i en ung personalegruppe. Det har været fedt at opleve, hvor meget det har rykket for Morten at være ude på arbejdsmarkedet, siger Vibeke Denert.

CHEF FOR LOBBYEN

Mortens nuværende boss, restaurantchef Rasmus Møller, er også glad for Mortens bidrag – både arbejdsmæssigt og socialt.

- Det har været en meget positiv oplevelse for mig at arbejde sammen med Morten. Morten er en humørbombe og meget vellidt blandt gæster og kolleger. Men han udfylder jo en funktion som alle andre, og han passer sit arbejde og er meget omhyggelig.

Selvfølgelig er der også særlige udfordringer ved at have en person med udviklingshæmning ansat.

- Hvis tingene ikke går efter bogen, går han lidt i baglås. Så skal jeg bruge lidt tid på at få ham til at falde ned. Det kan også være lidt svært at få ham til at løse nye opgaver. Så må jeg fortælle ham, at han er den bedste til det, og at han bare lige skal gøre sådan og sådan, fortæller Rasmus Møller.

Noget må han gøre rigtigt, Rasmus Møller, for Morten Denert løser i dag en bred vifte af opgaver. Han laver pomfritter, salater, henter varer på lageret, holder toiletterne rene, underholder gæsterne, for slet ikke at tale om arbejdet i lobbyen, det kaldes det område, hvor gæsterne sidder, på McDonald's-sprog.

- Jeg arbejder mest i lobbyen, hvor jeg rydder op, tørrer borde af, så det hele er pænt, siger Morten.

Og så ER han faktisk allerede blevet chef. For Rasmus Møller udnævnte ham til en personalefest til chef for lobbyen.

STU PÅ GODT OG ONDT

Da Morten gik ud af 11. klasse, havde han som nævnt reelt ingen muligheder for at læse videre. Ungdomsuddannelse for udviklingshæmmede var der nogle steder, men ikke i Vejle, hvor han boede. Det har ændret sig med Den Særlige Ungdomsuddannelse, STU. Så Morten kombinerer nu sit arbejde på McDonald's med studier. To dage om ugen

McDonald's som foregangsvirksomhed

McDonald's har fået flere integrationspriser. Senest fik de MIAPRISEN 2009, der bliver uddelt af Institut for Menneskerettigheder. Integrationspriserne har restaurantkæden fået for det store arbejde, de laver med at integrere marginaliserede samfundsgrupper i virksomhedens arbejde. McDonald's arbejder bevidst på, at eksempelvis mennesker med anden etnisk baggrund og handicappede skal have en plads i deres virksomhed – også gerne som ledere. Integrationsindsatsen er også en af baggrundene for succes'en med at indpasse Morten Denert. Han var i øvrigt sammen med restaurantchef Rasmus Møller til prisuddeling i Århus, da McDonald's fik overrakt MIAPRISEN.

ANNONCE

arbejder han, to dage går han på skole og en dag er han hjemme.

Skolen har været en lidt blandet oplevelse. Han har således holdt et halvt års skolefri, fordi han gik i klasse med nogle temmelig voldsomme personer, som skolen, blandt andet på grund af pladsmangel, havde svært ved at håndtere. Og Morten kunne slet ikke håndtere dem. Men der er heldigvis også mange positive aspekter ved skolen, som er ny og stadig i gang med at finde en formel, der kan fungere.

Morten har blandt andet lært at formulere sig bedre på både dansk og engelsk, som er to af hans fag på skolen. Helt konkret i forhold til hans arbejde på McDonald's har han taget et hygiejnebevis. Om hvad det betyder, siger Morten: - Jeg har lært, at man ikke må blande kød sammen med kylling og salat. At man skal vaske hænder.

Alle ansatte på McDonald's skal normalt have et hygiejnebevis, men Morten havde fået dispensation på den betingelse, at han ikke var i berøring med mad i køkkenet. Restaurantchef Rasmus Møller mente dog, at det kunne være godt for både restauranten og Morten, hvis han fik beviset, så han kontaktede Mortens skole, og i løbet af en uge kom et hygiejnekursus i stand. Morten var ikke den eneste som deltog, men det

var et krav, at han skulle være med. Og det ville han selvfølgelig også gerne.

Beviset betyder blandt andet, at Morten nu kan blande salater og lave pomfritter. Næste skridt kan være, at han også skal lave bøffer.

HOLLYWOOD...

Et af målene med STU er, at det gerne skal få flere unge udviklingshæmmede ud på arbejdsmarkedet. Der er Morten jo i den særlige situation, at han allerede har et job. Men skolen render ikke just McDonald's og Rasmus Møller på dørene: - Der kunne godt være lidt mere samarbejde. Vi ser ham i forskellige situationer. Her udfylder han en funktion som alle andre, og vi kunne bidrage til at målrette hans uddannelse endnu mere, siger Rasmus Møller.

Et tættere samarbejde kunne være med til at få Morten nærmere drømmen om chefjobbet:

- Jeg vil gerne, at vi kan gøre Morten mere åben over for nye tiltag. Og da han gerne vil være chef, kunne jeg godt se for mig, at vi kunne bruge ham til at træne nye medarbejdere i større omfang, end vi gør i dag. Men det kræver, at hans kommunikation bliver bedre. Han kan godt være lidt kort for hovedet, og det duer ikke over for nye medarbejdere.

Drømme alene gør det ikke. Men med hårdt arbejde og masser af opbakning, så venter USA måske om næste hjørne – selv om McDonald's lederskolen ifølge Rasmus Møller ligger i Chicago og ikke i Hollywood.

fremtidsudsigt

Thor
Larsen

Thor udvikler sig

Thor er multihandicappet og har intet sprog. Hans mor, Birgit Thomsen, fortæller her, hvordan Thor udvikler sig

- Thor går på Rosenvængets skole i Viborg. Han er 12 år og en glad dreng. Thor lyser op, når han skal i skole. Han er engageret i undervisningen. Han er glad for lærerne og klassekammeraterne. Han går i en klasse med blandede handicaps, de andre kan motorisk noget

- de kommer hen til ham, hvilket er af stor betydning for Thor.

- På skolen træner de kommunikation, laver forbindelser til andre børn. Børnene kommunikerer på tværs af handicap. I forhold til for fem år siden kan jeg se, at Thor er blevet mere rummelig, han kan koncentrere sig bedre.

- PSAS (PartnerStøttet Auditiv Scanning) er et bærende element i kommunikationen med Thor, men der bruges også øjenudpegning, lyd, mimik, SBS, tematavler og diktafon, og han læser ordkort. Skolen arbejder på, at han kan bruge en computer. I dag bruger Thor sin SBS (talebøf) til at sige lidt.

Om Thors fremtid? Tjaa, se interviewet med Thors mor på side 18.

ANNONCE

Hjælp og vejledning er lige om hjørnet

Færdig med skolen og hvad så? Hvor går man hen? Hvad nu, hvis man ikke lige er helt sikker på, hvad der er det rigtige? Hvem kan man snakke med? Er der nogle, der har prøvet det her før? Spørgsmålene er mange

Når man skal i gang med noget nyt, vil de fleste mennesker være usikre og tænke, om man nu vælger det rigtige – have tanker om fremtiden, hvordan det skal gå, og om man er klar. Det er helt naturlige tanker, og heldigvis er der mange steder, man kan få hjælp og vejledning.

Der er ikke andre end personen selv, der kan mærke, hvad der er det helt rigtige, men der er rigtig mange mennesker, der gerne vil være med til at debattere mulighederne, og som måske via spørgsmål til den unge eller til forældrene kan være med til at guide frem mod den bedste løsning.

UNGDOMMENS UDDANNELSESVejledning

Ungdommens Uddannelsesvejledning er en uvildig vejledningsfunktion, der har til opgave at hjælpe unge igennem uddannelsesforløbet, hvad enten det handler om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, erhvervsgrunduddannelserne, de tekniske skoler osv.

I hver kommune er der vejledere fra Ungdommens Uddannelsesvejledning. Ved at gå ind på hjemmesideadressen www.ug.dk/flereomraader/ungdommens_uddannelsesvejledning.aspx, kan man via valg af bopælskommune finde frem til det lokale UU-center. Mange af

de lokale UU-centre henviser direkte til en vejleder, der har med den særlige ungdomsuddannelse at gøre.

PROJEKT KLAP

På hjemmesiden www.projektklap.dk, KLAP er et projekt startet af LEV, findes der en mængde informationer, lige fra hvilke typer af jobmuligheder, der findes, til hvordan man kan tilrettelægge en ungdomsuddannelse, så man når sit ønskede mål eller kommer så tæt på det som muligt.

På hjemmesiden er opsamlet en lang række spørgsmål om den særlige ungdomsuddannelse: Hvordan den kan bruges? Hvilke krav man kan stille? Osv. På hjemmesiden finder du også en række videosekvenser fra den virkelige verden.

I Projekt KLAP er der ansat tre lokalt forankrede konsulenter. De har en god indsigt i og viden om de særlige muligheder, der findes inden for forskellige fagområder eller i nærmiljøet, hvor man bor.

Du kan kontakte KLAP konsulenterne her:

REGION NORDJYLLAND

Charlotte Møller Knudsen
Telefon: 2926 8517
cmk@lev.dk

REGION MIDTJYLLAND

Nels Dinitzen
Telefon: 2933 6179
nd@lev.dk

REGION SYDDANMARK

Lars Damgaard Hansen
Telefon: 2937 7150
ldh@lev.dk

Det' hammerfedt, mand

Søren fandt sin drømmepraktik hos tømrermester Mico Borgholt – som til gengæld fik en drømmepraktikant, der både kan brække lofter ned og åbne døre

Landet over står unge udviklingshæmmede STU-elever i kø for at prøve kræfter på det rigtige arbejdsmarked. I første omgang blot som praktikanter. Men på længere sigt ønsker de et skånejob med løntilskud.

Og der er flere typer af arbejde, de kan kaste sig over. Som for eksempel lagermedarbejder, kantinemedhjælper, rengøringsassistent eller flyttemand.

I virkeligheden er der ingen begrænsninger, når blot jobbet tilrettelægges efter den enkeltes evner og muligheder.

Det nyder 23-årige Søren Slavensky fra Thisted godt af. Han har fået opfyldt drømmen om at komme i praktik som tømrer – og han har i år lært at slå søm i, bruge en sav og holde frokostpause i firmabilen.

Samtidig har hans mester Mico Borgholt opdaget, at Søren ikke alene kan brække lofter ned. Han kan også åbne døre. I hvert fald er kunderne glade for, at Søren er en del af sjakket.

Vi fulgte dem en helt almindelig dag på en byggeplads i det nordvestlige hjørne

af Danmark, da de med udsigt over Vilsundbroen, Limfjorden og markerne på Mors var i gang med at renovere nogle lokaler i Thisted kommunes garageanlæg i Vilsund.

Det er endnu ikke afgjort, om Søren kan ansættes i et job med løntilskud hos Mico Borgholt eller i et andet firma. Det spørgsmål afgøres først på et senere tidspunkt.

Se flere eksempler fra virkeligheden på www.projektklap.dk

Velbekomme

Søren har sit eget værelse i bofællesskabet Drengshøj i Thisted. Fire gange om ugen står han op, så han er klar, når taxa'en henter ham kl. 6.45. Ti minutter senere er han fremme ved Mico Borgholts firma-adresse tæt på Thisted, og sammen med mester kører han ud på dagens opgave. Søren har selvfølgelig mad-pakke med, så han ligesom Mico og resten af sjakket kan stille sulten i de to pauser kl. 9 og kl. 12.

Søren: - Det er hyggeligt at sidde her og spise. Jeg har altid et par bol-ler, et par tomater og en banan med.

Mico: -Jeg anede intet om STU eller udviklingshæmmede i praktik, da jeg blev ringet op af Landsforeninin-gen LEVs konsulent, som spurgte, om jeg ville tage imod Søren og være hans mentor. Jeg endte med at sige ja, fordi jeg tænkte, det kunne være et meget sjovt afbræk i hver-dagen. I begyndelsen skulle det kun vare to-tre uger, men nu har Søren snart været her i to måneder.

Vi lister os frem

Det er Mico og de voksne svende, der skal brække loftet ned. Men forinden bliver Søren bedt om at fjerne lister-ne. Han står på en tom ølkasse og angriber listerne med et kobet, som han håndterer uden problemer. Mico er tilfreds og mener, at det faktisk er regulært arbejde, Søren udfører.

Søren: - Man skal bare stikke ko-benet ind ved kanten og trække til. Det er ikke svært. Men man skal selvfølgelig passe på, man ikke får listerne ned i hovedet.

Mico: - Da jeg sagde ja, overvejede jeg naturligvis, om der egentlig ville være arbejde nok til Søren. Hvis det skal have en mening og være sjovt for ham, skal han jo også bestille noget i stedet for bare at stå i et hjørne og drive – og det skal altså være reel arbejde med kød på. Og det har faktisk været min største udfordring – det kræver tilrettelæg-gelse og planlægning fra min side at sørge for, at der hver dag er opgaver, han kan magte.

Kun til kanten

Affaldet fra byggepladsen skal fordeles i forskellige containere. Det er også Søren's opgave, og han skal holde tungen lige i munden, så byggematerialerne ikke havner det forkerte sted. Det kan være svært at holde styr på, og somme tider må Mico vejlede ham to-tre-fire gange, før Søren kender forskel på containerne. Det er en del af men-torjobbet, som i øvrigt honoreres af kommunen, der betaler Mico for to mentortimer pr. dag.

Søren: - Nogle af listerne er så lange, at der ikke er plads til dem i contai-neren. Men så saver jeg dem bare over på midten.

Mico: - Jeg fik på forhånd at vide, at jeg skulle indstille mig på at være tålmodig, når jeg instruerede Søren. At nogle ting skal fortælles flere gange. Derudover prøver jeg bare at fornemme, hvordan jeg skal tackle Søren – og hvis jeg er i tvivl, kan jeg altid ringe til LEVs konsulent eller Søren's skole.

Søm- og skruetømmeren

I begyndelsen opførte både søm og skruer sig lidt som vilde dyr. Men så lærte Søren at svinge hammeren lodret og holde skruemaskinen i den rigtige position. På en byggeplads præsterede han således at banke tusinde søm i på tre dage. Mico slog de første to søm i hvert beslag, og så tog Søren over. En professionel tømrer havde gjort det på kortere tid, men opgaven blev løst, og alle var tilfredse.

Søren: - Jeg kan rigtig godt lide værktøj. Og jeg kan rigtig godt lide at være tømrer. Det er meget bedre end at være på det beskyttede værksted.

Mico: - Da jeg blev kontaktet af LEV, overvejede jeg allerførst, om det ville skade firmaets renommé. Jeg tænkte, at det måske ville virke useriøst at have en fyr som Søren med. Jeg droppede hurtigt den overvejelse – og har nu fundet ud af, at kunderne faktisk reagerer rigtig godt. Langt de fleste – mindst ni ud af ti – tager hatten af for både Søren og mig.

fremtidsudsiget

Interview
med Trine

Lader være med at tænke for meget på fremtiden

Trine Majgaard Kristensen er mor til Anne og Julie, enæggede tvillinger, der har kromosomfejl og er både fysisk og psykisk handicappede. Anne og Julie er 12 år og går på Rosenvængets skole i Viborg

Hvad tænkte du om Anne og Julies fremtid, da de var mindre?

- Anne og Julie gik i børnehave i Aalborg, hvor der var stor fokus på tegnsprog. Jeg var meget nervøs, inden de startede på Rosenvængets skole – bange for at de ikke brugte tegn nok på skolen, men i stedet havde fokus på andre kommunikationsformer. Men de er dygtige på skolen, og pigerne kan nu sige alt, hvis man kender dem, ved hjælp af tegn og Rolltalk-computer.

- Jeg er mere bekymret for, når de skal videre. For nu lever de en lille beskyttet tilværelse. Men der er en uvished hele tiden, og jeg tænker, at det ikke bliver meget anderledes.

Hvordan ser pigernes fremtid ud?

- Jeg tror ikke, at pigerne vil kunne klare et arbejde, men det er umuligt at vide, hvad de kan om 5-6 år. De andre, der går ud fra skolen, får jo tilbud, så der skal også nok være noget til Anne og Julie.

- Vi lader nok lidt være med at tænke på fremtiden og håber, at de kan være i et bofællesskab.

Er du tilfreds med den hjælp, I har fået fra kommunen?

- Kommunen gør ikke en pind. Vi skal selv finde mulighederne og tilbuddene. Det handler både om tilskud til medicin og mulighederne for at gå på skole. Vi kendte eksempelvis ikke noget til handicapridding, før jeg tilfældigt hørte om det. Nu går de begge til ridning og er vildt glade for det.

ANNONCE

tossedede med tina

Mens embedsmænd evaluerer loven om STU, besøgte undervisningsministeren et uddannelsescenter for unge udviklingshæmmede i Ballerup. Her gav fire elever Tina Nedergaard et indblik i deres liv og drømme

- Ved I, hvem jer er, siger Tina Nedergaard og kigger på Adam, Cecilie, David og Stefan.

Spørgsmålet er relevant, for netop denne dag har en af gratisaviserne skrevet, at Tina Nedergaard er det mest ukendte af de nye navne i regeringen. Og hun har allerede trukket luft ind til at fuldende præsentationen af sig selv, da Adam læner sig en smule frem i sin kørestol og høfligt rækker hånden op.

- Du er undervisningsminister, siger Adam, der som mange andre udviklingshæmmede har talebesvær og derfor udtrykker sig langsomt og betoner næsten hver eneste stavelse.

- Ha, ha... Så ved du mere end størstedelen af befolkningen, griner Tina Nedergaard – og tilføjer for god ordens skyld, at hun som minister har ansvaret for, at de fire får en god uddannelse.

Adam, Cecilie, David og Stefan er elever på Ungdomsuddannelsescenter Maglemosen i Ballerup, som undervisningsministeren besøger, mens hendes embedsmænd, kommunale myndigheder, skoler og handicaporganisationer er i gang med at evaluere den tre år gamle lov, der garanterede alle under 25 år ret til en uddannelse.

Før loven eventuelt skal justeres, vil hun gerne fornemme, hvordan den opleves

i virkeligheden. Hun vil høre, hvordan hverdagen opleves på skolen. Og hun er ikke mindst interesseret i de fire unges drømme og oplevelser fra det "rigtige" arbejdsmarked.

HOLD FAST I DRØMMEN

- Hvad kunne du godt tænke dig, spørger hun Stefan, der er 18 år, autist og i gang med tredje år af sin uddannelse for unge med særlige behov.

- Jeg kunne godt tænke mig noget med et køkken, svarer han og kigger ned i bordet, fordi han ikke alene er lidt genert, men også noget imponeret over at sidde over for en minister.

Det har han – ligesom sine tre venner omkring bordet – ligegodt aldrig prøvet før, men Tina Nedergaard bryder isen med historien om den gang hun selv arbejdede som opvasker.

- Kokken var godt nok skrap, fortæller hun og opmuntrer Stefan til at holde fast i sit håb – for selv om kokke kan være skræppe, er det rigtig sjovt at arbejde i et køkken.

ARBEJDE ER ANDERLEDES

18-årige David, udviklingshæmmet ligesom Stefan og Cecilie, er også i gang med tredje år på STU. Han vil gerne arbejde i butik og har været i praktik i både Føtex og SuperBrugsen, hvor han

"har stillet varer på hylderne, arbejdet i flaskeautomaten og gået lidt rundt".

- Praktik er anderledes end skolen. Klokken ni mandag morgen er der mange varer, der skal sorteres og flyttes fra paller til hylderne. Der er mange kolleger, og jeg kan godt lide at være på arbejde, fortæller han.

- Er kollegerne søde og hjælpsomme ved dig, spørger Tina Nedergaard.

- Ja, meget.

- Det er også vigtigt. Da jeg blev minister, var der mange, der hjalp mig i gang.

MINISTER MED STORE FØDDER

18-årige Cecilie, som også er i gang med tredje år af sin uddannelse, vil gerne arbejde med heste. Hun har været i praktik på en rideskole, fortæller hun – og er straks på bølgelængde med Tina Nedergaard.

Ministeren er nemlig vokset op på landet, hendes søster har en hest, og derfor kan hun sagtens forstå Cecilie – eller "smukke", som Tina Nedergaard kalder den udviklingshæmmede, men mundrappe pige.

- Jeg kan godt lide dine solbriller. Må jeg prøve dem, spørger Tina Nedergaard.

- Nej. Jeg har lige købt dem i Frankrig. Du får dem ikke. Glem det, griner Cecilie, som undervejs også når at fortælle om sin ekskereste og kommentere ministerens store fødder.

- Du bruger vist størrelse 47 eller 48, gætter Cecilie.

Cecilie Fellow, 18 år og STU-elev.

Adam fortalte i detaljer Tina Nedergaard om sin hverdag som elev på Maglemosen. Han fortalte om sit arbejde med computere, klassekammeraternes talemaskiner, sin interesse for musik og sit engagement i skolens fester. – Hvad lavede du, hvis du ikke gik her, spurgte undervisningsministeren. – Det ved jeg ikke, svarede Adam.

I PRAKTIK SOM MINISTER

Efter at alle har fået en personlig kommentar med fra ministerens egen verden, løber Tina Nedergaard tør for historier, da 19-årige Adam fortæller om sin hverdag i en af skolens IT-klasser. Han er i gang med andet år af uddannelsen og har ikke været i praktik endnu, men han afslører, at han er glad for skolen, hjælpemidlerne og mulighederne.

- Jeg er også glad for musik. Jeg har arrangeret koncert her med Kids in Crime. Kender du dem?

Det gør Tina Nedergaard ikke – og i et splitsekund af tavshed forsøger hun at hente hjælp hos pressechefen, ministersekretæren, Maglemosens forstander og LEV Bladets udsendte. Men vi er alle meget ældre end undervisningsministeren og kan slet ikke hjælpe hende.

I stedet skifter Tina Nedergaard emne.

- Hvor var du, hvis du ikke gik i skole her, Adam?

- Det ved jeg ikke.

- Nu vil jeg gerne have jer til at svare helt ærligt... Er der noget i uddannelsen, I gerne vil lave om?

- Nej, svarer Adam, Cecilie, David og Stefan i kor, før LEV Bladet får lov til at stille det sidste spørgsmål.

- Kunne I godt tænke jer at komme i praktik som undervisningsminister?

- Ja...

Adam Anders, 19 år og STU-elev.

David Fricke, 18 år og STU-elev.

Mens embedsmænd evaluerer STU-loven valgte Tina Nedergaard at besøge Maglemosen. Undervisningsministeren er i bund og grund stolt over loven – og mødet med blandt andre Cecilie, Adam og David bekræftede hende i, at den har gjort en forskel.

Se video fra ministerens besøg på den vedlagte web-key

- Vi er kommet væk fra, at udviklingshæmmede og andre med særlige behov skal sidde og samle æsker, medmindre det er det, de gerne vil, sagde forstander Finn Pilgaard til undervisningsminister Tina Nedergaard. På Møglemosen i Ballerup fik hun et førstehåndsindtryk af STU-loven, som hun kalder "unik" og er stolt over.

Undervisningsminister Tina Nedergaard er stolt over STU-loven. Hun kalder den unik – og har i øvrigt spurgt sit ministersekretariat, om det er muligt at knytte unge praktikanter med særlige behov til ministeriet

Vi skal passe på de svage

- Jeg er rigtig glad for den lov. Sammenlignet med mange andre lande er den faktisk ret unik, og den viser, at vi tager unge mennesker med nedsatte funktioner alvorligt. Det kan vi godt være stolte over.

Undervisningsminister Tina Nedergaard var uforbeholden i sin grundlæggende begejstring for den tre år gamle STU-lov, da hun i forbindelse med sit besøg på Ungdomsuddannelsescenter Møglemosen mødte forstander Finn Pilgaard.

- Loven viser, at vi inkluderer de unge med særlige behov. Det øger den enkeltes selvværd, og de får at vide, at der også er brug for dem, understregede Tina Nedergaard.

INGEN NEMME LØSNINGER

- Jeg er enig i tankegangen og menneskesynet. Men vi skal holde øje med, at der også er tale om reel inklusion. I folkeskolen sidder der er en del børn med særlige behov, som føler sig uden for. På et sted som vores værdsætter vi, at de er her på deres egne præmisser,

noterede Finn Pilgaard, der er forstander for 125 elever.

- Det forstår jeg godt. Der er selvfølgelig ingen nemme løsninger, men overordnet vil jeg sige, det er gået over forventning. Vi har fået flere i gang med deres "egen" uddannelse, sagde Tina Nedergaard.

Hun afventer netop nu evalueringen af de første tre års erfaringer med loven. Indtil den foreligger – forhåbentlig sammen med "en bunke gode ideer" – vil hun ikke komme med håndfaste erklæringer om mulige justeringer og nye initiativer. Hun luftede dog en enkelt bekymring over for Finn Pilgaard:

ØNSKER SIG EN PRAKTIKANT

- Vi skal holde øje med, at uddannelsen ikke bliver så åben og bred, at de stærke fortrænger de knap så stærke. Jeg holder øje med, at vi rammer den rigtige målgruppe. Det er min forpligtelse, at de svageste ikke taber. I den forbindelse vil jeg gerne kvittere for, at kommunerne tager opgaven alvorligt og bruger

massivt flere penge på vidtgående specialundervisning, end amterne gjorde, sagde Tine Nedergaard.

Ifølge Finn Pilgaard er STU-lovens to største fremskridt de unges retskrav på en uddannelse og mulighed for praktikophold, der kan give dem plads på det "rigtige" arbejdsmarked. Den betragtning kunne Tina Nedergaard ikke være uenig i.

- Har du overvejet en STU-praktikant i ministeriet, spurgte LEV Bladet.

- Nu er jeg ikke personalechef, men politisk chef. Alligevel er det et meget relevant spørgsmål. Det er nemlig mit ønske, at vi gør det, og jeg har faktisk allerede spurgt mit sekretariat, om det er muligt...

Se video fra ministerens besøg på den vedlagte web-key

KL: STU koster for meget

Målt på aktiviteter er STU kommet godt i gang. Målt på tilfredshed med indholdet går det også godt. Men målt på økonomien koster den individuelle uddannelse til unge med særlige behov imidlertid mere end budgetteret.

Sådan lyder vurderingen fra Kommunernes Landsforening (KL), der henviser til, at en elev ifølge Undervisningsministeriets forudsætninger årligt skulle koste 207.000 kroner i gennemsnit. I virkeligheden har det vist sig, at den pris ligger tættere på 250.000 kroner om året pr. elev.

Ifølge KL kan forskellen på knap 40.000 kroner blandt andet skyldes, at specialskolerne tager en højere pris for uddannelsespladserne end forventet.

Derfor har KL anbefalet kommunerne at få styr på udgifterne til STU og rette ind efter en gennemsnitspris på 207.000 kroner. KL mener, at det mål er realistisk, hvis kommunerne er mere grundige og kritiske, når de visiterer de unge til uddannelsen – og i øvrigt etablerer en tættere dialog med skolerne om sammenhængen mellem pris, indhold og kvalitet.

Der er behov for et billigere STU-forløb. De første år har specialskolerne og de beskyttede værksteder haft en helt dominerende rolle, og det er ikke til gavn for de unge, der kan opnå tilknytning til arbejdsmarkedet gennem de ordinære uddannelser. De ordinære

uddannelsesinstitutioner og almindelige praktikvirksomheder bør komme langt mere i spil, forklarer Jan Bauditz, chefkonsulent i KL, anbefalingen til kommunerne.

Dejligt at finde ud af, at der er muligheder

Connie Aanæs er mor til Kasper, der går på STU i Arden. Kasper er 19 år, blev skadet under fødslen, men har i øvrigt ingen diagnose.

Hvad tænkte du om Kaspers fremtid, da han var mindre?

- Jeg var helt sikker på, at Kasper efter skolen – han gik på en specialskole for børn med indlæringsvanskeligheder – skulle på en pension med dagaktivering. Vi havde ingen forventninger til, at han kunne klare et arbejde.

- Men da han kom på specialskolen for voksne i Arden, begyndte der at ske noget. De er gode til at tage den enkelte elev, hvor han er. Kasper har været i forskellige praktikforløb, og vi har nu fået øjnene op for, at der er andre muligheder, vi ikke kendte til tidligere. Han fungerer godt, hvis han er et lille og overskueligt sted. Vi er også kommet i kontakt med KLAP, og både KLAP og skolen har været med til at flytte vores syn på fremtiden.

- Især var vi tidligere bekymrede for det sociale på en arbejdsplads. Da Kasper boede hjemme, kendte han ikke så mange. Men det har også ændret sig, efter han flyttede i bofællesskab i Hobro.

Hvordan ser Kaspers fremtid ud?

- Om fem år tror jeg, at Kasper arbejder et sted. Måske på rideskolen i Arden. Her har han tidligere gået til ridning, og han har også været i praktik i en rideskole. Han er god til praktisk arbejde, så han vil kunne gøre rent i stalden, fodre, hente heste, køre traktor. Men han kunne også arbejde som gartnermedhjælper udendørs, hvor han kan bruge sine kræfter.

- Det har været rigtig dejligt at finde ud af, at der er muligheder, som vi ikke vidste eksisterede. Kasper tror meget mere på sig selv nu.

Er du tilfreds med den hjælp, I har fået fra kommunen?

- Tidligere var vi ikke klædt ordentlig på. Vi har tit manglet oplysninger fra kommunen om, hvad muligheder der var fremover. Men STU'en er jo ny, så måske er det derfor.

Unge multihandicappede skal længere frem på banen, og måske skal der være specialvejledere med særlig indsigt i udviklingshæmning. Det mener LEVs næstformand Kitt Boel, som vi har talt med om de første tre år med "ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov"

Stort oplysningsarbejde venter LEV

- Hvordan mener du, at Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU) kan bruges som løftestang?

Jeg mener, at STU er en god og rimelig mulighed for det unge menneske til at opbygge ny viden og nye kompetencer. Det gælder både de blødere kompetencer, som er alment dannende for den unge, såvel som de mere færdighedsprægede kompetencer.

I forhold til samfundet, synes jeg, at STU kan ses som en løftestang, fordi den kan være med til at ændre samfundets opfattelse af mennesker med udviklingshæmning.

De unge kan for eksempel via ungdomsuddannelsen opnå kompetencer, der giver adgang til en positionering som ydende samfundsborgere, en position vi alle gerne vil have.

Da STU'en skal være helt individuelt tilrettelagt, kan den give langt bedre mulighed for inklusion i samfundslivet, lidt eller meget, alt efter den enkeltes behov og ønsker.

- Hvad er eller var, efter din opfattelse, den største gevinst ved at få loven gennemført?

Den største gevinst, LEV har fået med denne lovgivning, er rettigheden. Rettigheden til at unge mennesker med udviklingshæmning kan vælge en ungdomsuddannelse lige som alle andre unge mennesker, og vi dermed får nye muligheder for at gøre op med myter om, at der i Danmark stadig er nogle, der er uunderviselige.

Ud fra en realpolitisk vurdering, tænker jeg, at vedtagelsen af loven, var med til at skabe nye politiske alliancer på Christiansborg. Til gavn for LEV.

- Nu har loven virket i godt tre år. Hvilke mangler har den efter din opfattelse?

Jeg mener som sådan ikke, at der er mangler i lovgivningen. Tværtimod, jeg oplever lovgivningen bag STU som velgennemtænkt. Problemerne ligger ikke i lovgivningen, men i den måde man i kommunerne rundt om i Danmark fortolker lovgivningen. Jeg har via mit arbejde i Klagenævnet for vidtgående specialundervisning (det er det klageorgan, der beskæftiger sig med klager om eller over STU-forløb) set, at kommunerne til tider anlægger en meget kritisabel fortolkning af STU-tilbud.

Jeg tænker, at vi fra LEVs side har et stort oplysningsarbejde at gøre overfor udbydere og beslutningstagere, når det handler om at bibringe en forståelse af, hvordan unge mennesker med udviklingshæmning lærer. Vi ved jo, at

mange udviklingshæmmede kun lærer i den konkrete situation, det vil sige med øvelser, der hører til i det virkelige liv.

- Hvad vil LEV gøre for at få ændret på dette?

Jeg tror, at der er mange forhindringer på vejen til at ændre kommunernes fortolkning af STU'en. Kommunale beslutningstagere er jo langt hen ad vejen "blot" en del af almenbefolkningen. Kommunernes fortolkning af loven er ofte bundet i dels uvidenhed om mennesker med udviklingshæmning, dels i at kommunerne er ekstremt fokuserede på økonomi. Forældre er også en del af den almene befolkning, og selvom vi kender vores eget barn, kan vi også have brug for "billeder" af, hvordan man finder og dyrker udviklingspotentiale. Jeg tror, at vi som forældre ikke altid er gode nok til at sætte fokus på, hvad vores børn kan i forhold til, hvad de ikke kan.

Det forhindrer os selvfølgelig ikke i at tage spørgsmålet op, såvel med beslutningstagerne som med forskellige faglige organisationer. Og så tror jeg også, at vores satsning i Projekt KLAP er med til at vise vejen, er med til at fremhæve de gode eksempler. Eksempler kan jo noget, som mange ord ikke klarer nær så godt.

- Hvad eller hvem har efter din opfattelse den største udfordring i forhold til loven?

Der er efter min opfattelse en række grupper, der med vedtagelsen af denne lovgivning har fået nye og ganske store udfordringer.

Ungdommens Uddannelsesvejledning har behov for et vidensløft i forhold til elever med udviklingshæmning, og hvordan STU kan bruges mest proaktivt i forhold til den enkelte unge. Måske er der behov for, at LEV kræver, at der i alle UU-enheder skal være en specialvejleder med indsigt i udviklingshæmning.

For forældre handler udfordringen om at fange drømmen og være i stand til at beskrive den i nogle muligheder, som også UU-vejlederen kan genkende. Det er med andre ord ikke nok, at vi siger - "mit barn skal blive glad og sund eller få et arbejde". Vi bliver nød til kunne fortælle, hvad glæde, sundhed eller

arbejde er for netop dette unge menneske. Vi skal vende os til at beskrive tingene konkret. Der er mange gode ideer at få på KLAPs hjemmeside, www.projektklap.dk

LEV som organisation skal i gang med at diskutere, hvad det vil sige at få en god uddannelse. Der er rigtig mange facetter i en god uddannelse. Vi bliver nød til at beskrive det for hinanden i LEV, for at kunne blive tydelige nok for omgivelserne.

For mig at se starter det egentlig langt tidligere end i ungdomsuddannelsen, det starter i folkeskolen, og før. Igennem mange år har vi som forældre accepteret, at det er os, der har børn, der ikke altid passer ind i skolesystemet. Tænk, hvis vi vendte problemstillingen om - bad skolerne om at lave løsninger, så også vores børn passede ind. Løsningen kan ikke blot være at skabe isolerede udskilte klasser og skoler, for på den måde lærer almindelige børn aldrig børn med udviklingshæmning at kende. Og vores børn lærer ikke, hvordan almindelig adfærd er!

En meget anderledes tanke. Jo, men for mig handler det om, at vi til stadighed presser på for at finde steder, hvor der kan skabes undervisningsmiljøer, der med den nødvendige støtte kan skabe ligeværdighed mellem eleverne. Det kan være få timer, eller flere. Det kan starte i SFO-regi eller i sporten i det små, men det skal i gang. På den måde vil vi over en generation få præget nutidens børn og dermed fremtidens voksne til et mere tolerant livssyn.

- Når STU'en får 25 års jubilæum, hvad vil den så blive husket for?

Jeg håber, at der i jubilæumsskriftet vil være mange succes-historier. Succeser der handler om, hvor meget vi har vundet ved at tage afsæt i den enkelte unges potentiale og forudsætninger. LEVs indsats skal selvfølgelig fremhæves, og i det historiske tilbageblik skal der stå noget om, at endelig fik samfundet skabt en platform, der gav mulighed for at unge med udviklingshæmning kunne udvikle kompetencer og færdigheder og forbedre deres muligheder for at fungere som ligeværdige demokratiske samfundsborgere.

- Har LEVs satsning via Projekt KLAP ramt rigtigt?

Ja, KLAP var så absolut en rigtig set mulighed og et rigtig godt visitkort, fordi vi med dette projekt kan sprede virkelighedens eksempler. Projektet er jo også resultatet af et realpolitisk stykke bearbejde, hvor projektet netop afspejler det muliges kunst. Personligt ville jeg have foretrukket, at LEV havde vendt tingene på hovedet og ikke som altid startet med den gruppe, der har mindst behov for støtte, men derimod havde startet med de elever med størst hjælpebehov.

- Hvordan vil du som næstformand i LEV sikre, at også den meget handicappede gruppe i fremtiden medtænkes i LEVs arbejde?

Jeg hører til dem, der arbejder for, at gruppen med multiple funktionsnedsættelser skal længere frem på banen i vores initiativer. Jeg har også altid været fortalende for, at LEV skal være foregangsmand i forhold til inklusion, lille som stor, for på alle måder at vise, hvordan vi kan skabe og udvikle et samfund med plads til alle. Set i det lys, var jeg naturligvis glad for, at vores sekretariat var opmærksomme på denne nødvendige balancegang til KLAP og derfor igangsatte metodeudviklingsprojektet, der i dag kan ses under navnet www.foraeldredialog.dk. Denne hjemmeside er et klart eksempel på, at vi råder over ressourcer og viden, der gør os i stand til at sætte nye standarder for, hvorledes man som forældre til et barn med multihandicap kan påvirke et undervisningsmiljø, der er så kompetent og fremadrettet, at det er muligt at trække direkte paralleller fra den ordinære folkeskoles fagplaner til den undervisning, der foregår på landets specialskoler. For det arbejde og de tanker, synes jeg, vi skal klappe os selv på skulderen og sige "Godt gået, mere af det!"

For mig at se starter det egentlig langt tidligere end i ungdomsuddannelsen

ANNONCE

FYSISK ARBEJDE

– HAR DU LYST TIL AT BRUGE MUSKLERNE?

OPVASK

– ER SERVICE LIGE DIG?

VICEVÆRT

– KRISTIAN HJÆLPER VICEVÆRTEN

Bedre muligheder med KLAP

I LEV mener vi, at unge udviklingshæmmede skal have en reel mulighed for at vælge karriere ligesom alle andre. Derfor har LEV startet Projekt KLAP.

I KLAP handler det ikke om, hvorvidt det kan lade sig gøre, men om hvordan det kan lade sig gøre eksempelvis at komme til at arbejde med dyr, børn eller store maskiner.

På www.projektklap.dk kan både unge med udviklingshæmning, vejledere og arbejdsgivere få masser af inspiration og viden om ungdomsuddannelser, hvad unge har ret til, og hvad unge udviklingshæmmede kan give en arbejdsgiver. Der er også masser af eksempler fra virkelighedens verden på unge med udviklingshæmning, som er kommet ud på arbejdsmarkedet.

Dit barns skolegang er fundamentet for fremtiden – derfor skal vi interessere os for den!

Hvis du skulle være i tvivl, så går børn med udviklingshæmning også i folkeskole. Der er ikke tale om opbevaring og tidsfordriv, men skolegang. Derfor er det også vigtigt at stille krav dit barns undervisning

AF DAN R. SCHIMMELL, KONSULENT I LEV ■

Folkeskolen er for alle. Udviklingshæmmede børn har samme rettigheder som alle andre børn. Det betyder, at vi alle kan forvente, at vores børn gennem deres skolegang får det fundament, de skal bygge deres voksenliv på. Det vil sige, at man som forældre kan forvente, at også børn med udviklingshæmning har lektier for, og der er undervisningsplaner og individuelle elevundervisningsplaner osv. Netop denne forventning kolliderer alt for tit med den virkelighed, som børn med udviklingshæmning og deres forældre mødes med i folkeskolen.

Når Landsforeningen LEV mødes med forældre til børn i den skolesøgende alder, er det mere reglen end undtagelsen, at deres børn ikke mødes med krav og forventninger om lektier eller det at have skolebøger med hjem. Til tider kan det næsten være en kamp for forældrene at få oplyst, hvad skoledagen er gået med, da barnet ikke har noget skoleskema. Skolen fortæller blot forældrene, at undervisningen bygger på helhedsundervisning.

LÆREREN SOM "MASTER OF THE UNIVERSE"

Landsforeningen LEV mener, at der er behov for, at specialundervisningssystemet og specialskolerne i langt højere grad, end det er tilfælde nu, indstiller sig på, at evalueringskulturen også når den vidtgående specialundervisning. I samme moment evaluering bliver nævnt, er svaret, fra en del af lærerkræfterne i specialundervisningssystemet: "Er det fordi, I mener, at vi ikke gør det godt nok?" Og ja, nogle gange handler evaluering om, hvordan man kan gøre tingene bedre eller endnu bedre.

Børn uden udviklingshæmning vil beklage sig til deres forældre, hvis der er noget, de er utilfredse med i undervisningen, men denne "ventil" eksisterer ikke for mange børn med udviklingshæmning. Læreren i specialundervisningen kan derfor udarte sig til at blive "master of the universe", hvis ikke forældrene har adgang til skema og undervisningsplaner, sådan at de kan stille krav til deres børns undervisning. Vi har derfor behov for at få adgang til evaluering, så forældre og lærere kan få en fremadrettet dialog om, hvordan undervisningen kan forbedres.

BRUGER VI FOLKESKOLEN GODT NOK

Vi må spørge, om vi bruger folkeskolen godt nok. Udnytter vi de regler og muligheder, der findes, eller stiller vi os til tider tilfreds med noget, som vi for normalt begavede børn ville opfatte som middelmådigt, måske fordi vi ikke har indsigt i, hvilke muligheder folkeskolesystemet giver, eller måske fordi vi er bange for at skabe konflikter med skolesystemet?

UNDERSVNING AF DE UUNDERVERSELIGE

Adgang til undervisning og læring ses i dag som almindeligheder, men desværre skal vi ikke mange år tilbage i historien, før nogle mennesker blev betegnet som uundervselige. Først i 1975 blev det endelig fastslået, at også mennesker med udviklingshæmning havde krav på at modtage undervisning. Og først efter Åndssvageforsorgens udlægning i 1980 kom der for alvor gang i undervisningen af udviklingshæmmede.

Eksempler på gode spørgsmål, som forældre kan stille

- Hvordan arbejdes der med undervisningsplanen, og hvilke nye evaluerbare målsætninger er tilføjet?
- I forhold til mit barns individuelle læseplan – hvilke resultater er nået, hvilke er ikke nået. Og i forhold til de resultater, der ikke er nået – hvilke undervisningsmæssige overvejelser har skolen gjort sig?
- Hvordan samarbejder I om at få udfyldt og opdateret uddannelsesbogen?
- Hvordan håndteres de nationale tests for dit barns vedkommende? Og hvis de ikke gennemføres - hvordan dokumenterer skolen / lærerne, så den løbende evaluering af undervisningseffekten?
- Er dit barn fritaget fra nogle af de obligatoriske fag i skolen? Hvorfor forholder det sig sådan - er der eksempelvis kommet ny viden eller nye undervisningsmetoder, så en fritagelse ikke længere er nødvendig?
- Hvilket samspil har du og dit barn haft med Ungdommens Uddannelsesvejledning startende fra 7. klasse?

PÅ HJEMMESIDEN WWW.FORÆLDREDIALOG.DK KAN DU FINDE

- En oversættelse af alle fagmål for folkeskolen – med fokus på udviklingshæmmede elevers behov
- Sådan kan fagmål omsættes til undervisning i folkeskolen
- En liste med spørgsmål og svar vedrørende skole og skolegang
- Information om de nationale tests i folkeskolen
- Information om specialundervisning og om, hvad god specialundervisning er
- Information og vejledning om, hvordan man kan komme videre, hvis skole-hjem dialogen er kørt af sporet

Krav kan stilles på mange måder, og de behøver ikke altid at lede til konflikt. Det kunne også blive opfattet som en ærlig og ægte interesse for skolen og den udvikling, det enkelte barn skal og er ved at gennemgå.

STOR FORSKEL PÅ DET BEDSTE, DET ALMINDELIGE OG DET MODSATTE

Folkeskolen, og den undervisning der foregår landet over, bliver i sagens natur nødt til at være forskellig, fordi undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte lærer og dennes forudsætninger og evner til at formidle stoffet. Der er metodefrihed, men dette kan ikke forklare de meget store forskelle i omfanget og kvaliteten af undervisningen. Nogle få steder skiller sig ud og leverer en unik, fremadrettet og særdeles innovativ undervisning. I den anden ende af skalaen er der desværre også skoler, hvor undervisningen mest bærer præg af velment omsorg – hvor det handler om at have det godt, og hvor det er svært og ofte umuligt for forældrene at få en dialog med skole og lærer om udvikling og mål.

TAL OM JERES FORVENTNINGER

Skoletiden skal være en tid, hvor barnet gives rum og mulighed for at tilegne sig færdigheder og kompetencer. Det gælder uanset, hvem man er, og med hvilke intellektuelle ressourcer man møder livet. Fælles for alle forældre gælder det, at de har forventninger til deres barns skoleforløb. Men forventninger er individuelle, og dermed bliver forventninger også meget kulturbårne, da de tager afsæt i noget, der ligger dybt i os alle, noget der tager afsæt i tidligere erfaringer og oplevelser, vi har haft.

I en dansk kultur ligger det ikke lige til højrebent at møde op på skolen eller i børnehaven og fortælle om sine forventninger til lærere og pædagoger. Men måske ville det ikke være så dum en idé, da det på denne måde ville blive klart, tydeligt og legitimt at tale om disse forventninger.

NÅR DIALOGEN GÅR SKÆVT

Det er Landsforeningen LEVs erfaring, at når en dialog er begyndt at gå skævt, skal der en gensidig indsats til for at hindre, at det udvikler sig til en konflikt. For at bistå både skole og forældre til et

mere frugtbart samarbejde har LEV udarbejdet hjemmesiden www.forældredialog.dk. Her sætter vi blandt andet fokus på folkeskolens fagmål, og vi beskriver, hvad der er vigtigst for elever med udviklingshæmning. På hjemmesiden finder man også svar på en lang række af de spørgsmål, som forældre til udviklingshæmmede børn løbende stiller LEVs rådgivere.

FÆLLES MÅL

"Forældredialog.dk" erstatter ikke vejledninger, bekendtgørelser og andre offentlige bestemmelser omkring folkeskolen. Hjemmesiden er alene tænkt som et redskab til at styrke dialogen mellem skolen og forældre til udviklingshæmmede børn, så disse børn også får det optimale ud af deres skolegang, hvilket er et fælles mål for alle elever, som Undervisningsministeriet beskrev i 2009. Ideen bag de fælles mål er at give forældre, lærere og andre interesserede indblik i de krav og forventninger, man kan have til undervisningen på et givent klassetrin i et givent fag.

ANNONCE

I Højer er det lige før, chaufførerne slås om at køre de busser, Claus har gjort rent. De ved, at han ikke snyder i hjørnerne, men hver gang leverer en funkende ren bus.

Socialpædagog Ellen Erichsen fra Voksenskolen i Tønder underviser Claus Rasmussen direkte på arbejdspladsen, når han skal lære nye funktioner.

Han holder busserne pæne

19-årige Claus Rasmussen elsker at gøre rent. Gennem STU-modellen 'forlagt undervisning' har han fået mulighed for at udleve denne kærlighed i et garageanlæg i Højer

AF MORTEN BRUUN ■
FOTO: CLAUD BONNERUP

I SydTrafik er det lige før, de sønderjyske buschauffører slås om at køre de busser, som Claus Rasmussen har gjort rent. Chaufførerne ved nemlig, at busserne funkler, når den 19-årige STU-elev har været i gang med dem i garageanlægget i Højer.

Her arbejder den udviklingshæmmede unge mand fire timer hver tirsdag og onsdag, men det er ikke en almindelig praktik, Claus har fået gennem Voksenskolen i Tønder.

I hans tilfælde er det den model fra STU-loven, der hedder "forlagt undervisning". Det betyder, at elementer fra den normale undervisning foregår på virksomheden som led i hans arbejdstrening.

- Claus har generelle indlæringsvanskeligheder. Ved at kombinere undervisningen med det praktiske arbejde, lærer han nemmere – og mere, siger socialpædagog Ellen Erichsen fra Voksenskolen i Tønder.

Da Claus skulle begynde jobbet i SydTrafik, blev der fremstillet en manual, som trin for trin fortalte, hvordan busserne skulle gøres rent. Derefter gennemgik Claus' daværende kontaktperson på Voksenskolen processen, indtil den unge rengøringsassistent kunne det på rygraden.

- Der er ingen svinkeærinder, når Claus gør rent i busserne i dag. Da processen sad i skabet, overtog han selv arbejdet. Han følger den "manual", vi viste ham, til punkt og prikke – og alle er yderst tilfredse. Claus hverken sjusker eller snyder i hjørnerne, fortæller Erichsen.

Siden er Claus Rasmussen også begyndt at feje garageanlægget, og når tiden er moden til det, er det planen at putte flere opgaver på hans rengørings-repertoire. Her vil Ellen Erichsen – sammen med Claus' mentor i SydTrafik, fremstille endnu en detaljeret manual og undervise ham direkte på arbejdspladsen.

- Det skal nok lykkes. Ikke mindst fordi firmaet også er så engageret i sagen. Og så kan man sige, at Claus har gjort sin hobby til sit arbejde. Han elsker at gøre rent. Samtidig bliver han endnu mere selvhjulpne, han kan mærke, at han gør en forskel, og gennem SydTrafiks uniform har han fået en identitet, han er glad for, fortæller Ellen Erichsen om de sønderjyske buschaufførers favorit.

ANNONCE

ANNONCE

ANNONCE

ANNONCE

ANNONCE

Foto: Hans Juhl

Ekstraordinært repræsentantskabsmøde

LEV afholder ekstraordinært repræsentantskabsmøde den 3. oktober 2010 på Hotel Scandic i Kolding. Mødet afholdes i forlængelse af landsmødet, som afvikles den 2. og 3. oktober samme sted.

Baggrunden for afholdelse af ekstraordinært repræsentantskabsmøde er at beslutte et revisorskift fra Ernst & Young til PriceWaterhouseCoopers. Ifølge LEVs vedtægter skal skift af revisorfirma godkendes af repræsentantskabet.

Tilmeldingsfristen er overskredet, men medlemmer af LEV eller de tilknyttede foreninger, der ikke er udpeget som repræsentanter, kan for egen regning overvære det ekstraordinære repræsentantskabsmøde uden tale og stemmeret.

Læs mere om det ekstraordinære repræsentantskabsmøde på www.lev.dk.

Ove John er død

En af de gamle kæmper i LEV, Ove John Nielsen, døde 87 år gammel den 15. juli.

Ove John var næsten til det sidste formand for LEVs afdeling i Solrød samt redaktør af lokalbladet Fra bugt til fjord.

Ove Johns indgang til LEV var hans datter, Lis, som var multihandicappet. Det var da også gruppen af de sværest handicappede, der i LEV-regi stod hans hjerte nærmest. Kampen for en plads på solsiden for dem med de allersværeste forudsætninger var i øvrigt helt i tråd med hans generelle livssyn.

Med Ove Johns død har LEV mistet en stor frontkæmper, som aldrig

glemte, at livet også skal være en fest. Ove John var således ophavsmand til LEV-sangen og også gerne forsanger ved enhver festlig lejlighed.

Ære være Ove Johns minde.

Ny konsulent i LEV

Thomas Gruber blev ansat som politisk konsulent i Landsforeningen LEV den 1. september 2010. Thomas har i LEV særligt ansvar for menneskerettigheder og socialpolitik samt kommunikationsområdet.

Thomas er uddannet Cand.scient.adm. og har gennem en længere årrække arbejdet med en bred vifte af handicapfaglige og handicappolitiske spørgsmål. Først i UFC Handicap, der frem til 2007 var en selvejende institution under Socialministeriet, og siden 2007 som kontorchef i Servicestyrelsens Handicapenhed.

Thomas er 41 år og bor i Næstved.

Foto: Miklos Szabo

Kort nyt

Fra seminarium til center for specialundervisning

Holbæk Kommune har besluttet at købe Holbæk Seminarium og omdanne det til et center for specialundervisning.

Holbæk Kommune vil investere knap 80 millioner kroner i seminariebygningerne. Det er nødvendigt for at opfylde de gældende brandkrav og vedligeholde bygningerne, ligesom de har stort behov for energiforbedrende foranstaltninger.

En del af investeringen skal endvidere dække udgifter, når Holbæk Kommunes Center for Specialundervisning

efter planen flytter ind i den resterende bygningsmasse på seminariet. Det vil ske løbende frem til 2012. Således kan Center for Specialundervisnings tre hovedafdelinger - Ungdomsafdelingen, Voksenafdelingen og Specialrådgivningen - samles her i langt bedre rammer end de nuværende, som er nogle meget nedslidte og utidssvarende lokaler på Brunhøjskolen.

Kommunens køb af seminariets bygninger forudsætter Undervisningsministeriets godkendelse.

Fyraftensmøder for pædagoger og fagpersoner om inklusion

Modbilleder - her får velfærden et ansigt

Er mennesker med handicap urimelige i deres krav til samfundet? Mange har forsøgt at give danskerne det indtryk, at mennesker med handicap frit kan vælge hjælpemidler, pension og assistance, som det passer dem. Men sådan spiller klaveret jo ikke.

Det viser Danske Handicaporganisationer i fire portrætter, fire modbilleder, som sætter ansigt på velfærden i Danmark.

Se DH's fire modbilleder "Her får velfærden ansigt" på www.handicap.dk/projekter/modbilleder

Best Buddies, LEVs projekt om venskaber mellem udviklingshæmmede og ikke-udviklingshæmmede, afholder i september en række fyraftensmøder for pædagoger og interesserede fagpersoner. Møderne vil handle om inklusion af mennesker med udviklingshæmning og betydningen af sociale netværk for inklusion af mennesker med udviklingshæmning. Jytte Juul Jensen, lektor på pædagoguddannelsen, VIAUC i Århus, vil holde oplæg om emnet, og der vil efterfølgende være mulighed for diskussion. Derudover vil der blive vist to korte film om Best Buddies under mødet.

Møderne finder sted i **KØBENHAVN**, mandag den 20. september 2010 kl. 16.30-18.00 på Hotellet, Oehlenschlägersgade 17, 1663 KBH V. Tilmelding senest onsdag den 15. september

ÅRHUS, onsdag den 22. september 2010 kl. 16.30-18.00, Klostergade 37, 8000 Århus C. Tilmelding senest onsdag den 15. september

ESBJERG, onsdag den 29. september 2010 kl. 16.30-18.00 på Esbjerg Højskole, Stormgade 200, 6700 Esbjerg. Tilmelding senest onsdag den 22. september

Er du interesseret i at læse mere om møderne, så følg med på vores hjemmeside www.bestbuddies.dk Tilmelding til arrangementerne foregår til projektmedarbejder Pernille Hansen på tlf: 3635 9619 eller mail: bestbuddies@lev.dk. Deltagelse er gratis og bemærk desuden, at der er begrænsede pladser til møderne.

AFTENHØJSKOLE

MENNESKER MED HANDICAP

SET I ET HISTORISK PERSPEKTIV

Formålet med aftenhøjskolen er at formidle viden om, hvordan mennesker med handicap er blevet behandlet og betragtet historisk. Hvordan er deres handicap blevet forklaret, hvilken samfundsmæssig betydning er det blevet tillagt at have dette eller hint handicap, og hvordan har hverdagen været for mennesker med forskellige former for funktionsnedsættelser? Hvordan ser det forgangne ud i forhold til situationen i dag? Aftenerne vil indeholde en blanding af foredrag, illustration og diskussion. Birgit Kirkebæk vil være den gennemgående kursusleder. Forskellige foredragsholdere vil deltage de enkelte aftener.

STED: Kirkebækskolen, Vallensbæk

TIDSPUNKT: 19.00 - 21.00

DELTAGERBETALING:

HSHS medlemmer: 6 aftener for 600 kr.

Ikke-medlemmer: 6 aftener for 800 kr.

HSHS medlemmer pr. aften: 125 kr.

Ikke-medlemmer pr. aften: 150 kr.

TILMELDING:

På e-mail til Lasse Rydberg, lr.stp@ci.kk.dk eller brev: Borgmester Jensens Allé 31A, 2-1, 2100 København Ø. Telefon: 35 38 46 90 senest 10/9 derefter ring for at høre om ledige pladser

INDHOLD

7. oktober 2010: Blindes historie ved René Ruby, Niels Strandsbjerg og Mogens Bang

18. november 2010: Høreapparaturbrugere og deres hjælpemidler set i et historisk perspektiv ved Claus Nielsen

16. december 2010: Udviklingshæmmedes historie ved Lasse Rydberg, Henning Jahn og Birgit Kirkebæk

20. januar 2011: Bevægelseshæmmedes historie ved Ib Bjerring Nielsen og Niels Frandsen

17. februar 2011: Døves og døvblindfødtes historie ved Vivi Andersen og Henrik Kjederkvist

24. marts 2011: En opsamlende perspektivering af de fortalte historiers indhold og sprogbrug. Hvilke nutidige tænke- og udtryksmåder har historiske rødder, og hvordan kan vi sammen tænke verden på en ny måde, der inddrager både indefra og udefra perspektiver? Ved Lasse Rydberg og Birgit Kirkebæk

Læs mere indhold og tilmelding på www.handicaphistoriskselskab.dk

Hjemmeside om søskende til børn med handicap

På hjemmesiden www.soskendefokus.dk kan du finde filmklip og tekster om søskende til børn med handicap eller sygdom. Du kan også finde information om, hvordan du som forælder eller fagperson kan hjælpe og støtte børnene.

Siden er udarbejdet af Socialt Udviklingscenter SUS i samarbejde med Nordstjernen Film & TV.

Hjemmesiden er blevet til på baggrund af filmen "Så himmelsk anderledes" og indeholder en del filmklip og tekster om søskende til børn med handicap eller sygdom.

Benedikte Kiær

Nyt center skal styrke råd og viden om handicap og socialpsykiatri

Socialminister Benedikte Kiær vil styrke rådgivning og vidensarbejdet på handicap- og socialpsykiatriområdet med oprettelse af nyt, stort center.

Fra 1. januar 2011 får brugere og pårørende styrkede muligheder for rådgivning inden for handicap og socialpsykiatri. 13 videnscentre og tre vidensnetværk, samles i ét stort center - Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri.

Oprettelsen af det nye center betyder ifølge Socialministeriet, at der sker en faglig styrkelse af vidensarbejdet på området til gavn for især brugerne. For at sikre brugerindflydelsen oprettes et fagligt råd, der skal rådgive videnscentret og komme med forslag til prioritering af videnscentrets arbejde. Herudover oprettes efter behov faglige netværk, der skal sikre en tæt kontakt til eksperter på området.

De videnscentre og netværk, der fremover indgår i det nye center, er: Videnscenter for Autisme, Videnscenter for Døvblindfødte, VIKOM, Dansk Videnscenter for Ordblindhed, Dansk Videnscenter for Stammen, Videnscenter for Bevægelseshandicap, Videnscenter for Døvblindblevne, Videnscenter om Epilepsi, Videnscenter for Hjerneskade, Videnscenter for Hørehandicap, Videnscenter for Synshandicap, Center for Små Handicap-grupper, Videnscenter for Socialpsykiatri, ASIUS, NDU og Videnssteamet.

Oprettelsen af videnscentret er en fortsættelse af det arbejde, der blev påbegyndt med oprettelsen af VISO's vidensfunktion i 2007. Centeret placeres organisatorisk i tilknytning til Servicestyrelsen og placeres fysisk i København, Aarhus og Aalborg.

Kommunekredse

LANDSFORENINGEN LEV:

– udvikling for udviklingshæmmede

LANDSKONTOR:

Kløverprisvej 10 B, 2650 Hvidovre

Telefon: 3635 9696

E-mail: lev@lev.dk

Web: www.lev.dk

KONTOR- OG TELEFONTID:

Mandag til torsdag: 9.00-16.00

Fredag: 9.00-13.00

GIRO:

5 49 00 06 (kontingent)

2 00 10 04 (gaver og bidrag)

LANDSFORMAND:

Sytter Kristensen

Tlf. 5927 7323, fax 5920 9652

e-mail: sk@lev.dk

NÆSTFORMAND

Kitt Boel

Tlf. 8628 0925

e-mail: koltvej_35@adslhome.dk

LEV-BLADET:

Nr. 5/59. Årgang 2010

ISSN: 1903-7937

PROTEKTOR:

Hendes Majestæt

Dronningen

MEDLEM AF:

Inclusion International

NSR – Nordisk Samarbejdsråd

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Sytter Kristensen

REDAKTION:

Arne Ditlevsen, Sytter Kristensen,

Lasse Rydberg, Hans Andersen

FORSIDEFOTO:

Claus Bonnerup

STOF TIL BLADET SENDES TIL:

Kløverprisvej 10 B, 2650 Hvidovre

Telefon: 3635 9696

Telefax: 3635 9697

E-mail: redaktion@lev.dk

Indsendte bidrag afspejler ikke

nødvendigvis LEVs holdninger.

DEADLINES:

LEV 6/10 udkommer medio

oktober, deadline 14. september 2010

LEV 7/10 udkommer medio

november, deadline 19. oktober 2010

ANNONCEEKSPEDITION:

Damgårdsvej 46, Gram

8660 Skanderborg

Tel. 8793 3788

Email: fl@flreklame.dk

OPLAG: 9.400 stk.

TRYK: Glumsø Bogtrykkeri

LAYOUT: Synergi

Telefon: 7027 9003

LEVS RÅDGIVNINGSTJENESTE:

Mandag, tirsdag, onsdag:

10.00-12.00

Torsdag, fredag, lørdag, søndag:

Lukket

Ring 8038 0888

(LEV betaler samtalen)

E-mail: raadgivning@lev.dk

Aabenraa

Magny Jønych

Tlf. 7452 6472

e-mail: magnyjonch@webspeed.dk

Aalborg

Annette Andreasen

Tlf. 9814 4714

e-mail: a.andreasen@home3.gvnet.dk

Assens/Middelfart/Nordfyn

Ingrid Rasmussen

Tlf. 6445 1562

e-mail: ingrid.rasmussen@kabelmail.dk

Bornholm

Svend Pedersen

Tlf. 5695 6326

e-mail: svend_p@tiscali.dk

Billund

Kristen Haubjerg

Tlf. 7532 1119

e-mail: elsemarie.kristen@mvp.net

Brøndby/Ishøj/Vallensbæk

Torben Olsen (kontaktperson)

Tlf. 3647 0212

e-mail: torbenogsus@olsen.mail.dk

Dragør-Tårnby

Alex Dufrenne

Neelsvej 5

2791 Dragør

e-mail: alex.dufrenne@mail.dk

Egedal

Jane Villemoes

Tlf. 4031 7597

e-mail: janevillemoes@msn.com

Esbjerg/Fanø

Carl Henning Møller

Tlf. 7514 2879

e-mail: chm@kreds.lev.dk

Favrskov - Skanderborg

Jytte B Sørensen

Tlf. 8622 4631

e-mail: jytte.soerensen@kreds.lev.dk

LEV Faxe/Vordingborg

Kristian Nicolaisen

Tlf. 22 59 30 50

e-mail: vibeke@angelman.eu

Fredensborg

Michael Willenbrack

Tlf. 4848 0031

e-mail: michael.willenbrack@tdcadsl.dk

Frederiksborg

Ejvind Wilms

Tlf. 3321 7002

e-mail: ejvind.wilms@kreds.lev.dk

Frederikshavn/Læsø

Tove Nørgaard Jensen

Tlf. 9829 2186

e-mail: frugthaven10@jensen.tdcadsl.dk

Frederikssund

Ninette Hartwich

Tlf. 4738 4010

e-mail: nintor@cool.dk

Furesø

Sine Holm

Tlf. 4498 4454

e-mail: sine@biomerieux.dk

Fåborg/Midtfyn/Ærø

Ulla Stick

Tlf. 6268 1987

e-mail: ulla.stick.kredslev@mail.dk

Gentofte

Alice Hasselgren

Tlf. 4364 6467

e-mail: alice.hasselgren@mail.dk

Gladsaxe

Mads Rimmen

Tlf. 3513 4419

e-mail: mads.rimmen@vip.cybercity.dk

Greve

Allan Jørgensen (kontaktperson)

Tlf. 4390 8963

e-mail: allan_joergensen@mail.dk

Gribskov

Vakant

Kontakt Stig Christensen, LEV

Tlf. 3635 9696

e-mail: sc@lev.dk

Guldborgsund

Hanne Nielsen

Tlf. 5444 5656

e-mail: rytterbjerggaard@mail.dk

Haderslev

Solvej Laugesen

Tlf. 7484 1665

e-mail: solvej@dlgmail.dk

Halsnæs

Rita Simonsen

Tlf. 4971 9471

e-mail: ritas@os.dk

Hedensted/Horsens

Dorrit S. Haulrich

Tlf. 7589 7919

e-mail: dokinira@hotmail.com

Helsingør

Jacob Svendsen

Tlf. 4922 6162

e-mail: jacob.svendsen@pol.dk

Herlev

Marianne Ulrich-Jørgensen

Tlf. 4491 9168

e-mail: ml.ulrich@privat.dk

Herning/Ringkøbing/Skjern

Inge-Lise Pilgaard

Tlf. 9719 1910

e-mail: inge-lise.pilgaard@kreds.lev.dk

Hillerød/Allerød

Dorthe Kann

Tlf. 4826 1050

e-mail: kannrose@post8.tele.dk

Hjørring/Brønderslev/Jammerbugt

Fridolin Laager

Tlf. 9847 9116

e-mail: laager@mail.dk

Holbæk

Morten Løvschall

Tlf. 5917 3917

e-mail: morten@lovschall.name

Holstebro

Jørgen Bloch Lauritsen

Tlf. 9749 1629

e-mail: bloch@adslhome.dk

Hvidovre

Vakant

Kontakt Stig Christensen, LEV

Tlf. 3635 9696

e-mail: sc@lev.dk

Høje Taastrup

Asger Høg

Tlf. 4656 3710

e-mail: ahog@tdcadsl.dk

Hørsholm

Flemming Sundt

Tlf. 4586 1707

e-mail: connie@poulsen.mail.dk

Ikast-Brande

Tove Carlson

Tlf. 9725 2058

e-mail: mail@t-carlson.dk

Kalundborg

Vakant

Kolding

John Thomhav

Tlf. 7632 1154

e-mail: jht@abht.dk

København

Steen Stavngaard

Tlf. 3646 3783

e-mail: ss@sankt-anna.dk

Køge

Frank Poulsen

e-mail: lev.frank-poulsen@mail.dk

Lejre

Bjørn Lykke Sørensen

Tlf. 4648 0976

e-mail: lykke.soerensen@privat.dk

Lemvig

Anette Broe Henriksen

Tlf. 9782 2768

e-mail: anette.broe@kreds.lev.dk

Lolland

Gyrdh Sidor (kontaktperson)

Lavendelvej 11

4920 Søllested

Mariager Fjord/ Vesthimmerland/Rebild

Ella Holm Hansen

e-mail: eh@ellaholmhansen.dk

Morsø

Lone Øst

Tlf. 9776 4698

e-mail: zenofexxx@sol.dk

Nyborg/Kerteminde

Laurits Nielsen
Tlf. 6534 1509
e-mail: lauhed@mail.dk

Næstved

Laëtitia Taylor
Tlf. 2349 1131
e-mail: LEV_naestved@yahoo.dk

Odder/Samsø

Astrid Marie Nielsen
Tlf. 8692 9518
e-mail: astrid.marie.nielsen@odder.dk

Odense

Flemming Larsen
Tlf. 6616 7203
e-mail: stegsted@gmail.com

Odsherred

Dorthe Pedersen
Tlf. 5964 2640
e-mail: dorthepedersen@mail.tele.dk

Randers

Preben Schmidt
Tlf. 8640 2217
e-mail: preben@achtenschmidt.dk

Ringsted

Mona Williams
Tlf. 5764 3584
e-mail: williamsz@ofir.dk

Roskilde

John Møller
Tlf. 4632 7632
e-mail: john_moller1@msn.com

Rudersdal

Claus T. Hansen
e-mail: cth@cubizz.com

Rødovre

Irene Schimmell
Tlf. 3670 6492

Silkeborg

Anders Christensen
Tlf. 8684 6221
e-mail: jagachristensen@hotmail.com

Skive

Anders Daugbjerg
Tlf. 9751 1719
e-mail: a.d@mail.dk

Slagelse/Sorø

Niels Gerner
Tlf. 5852 6320
e-mail: kirsten@gerner.dk

Solrød

Carsten Wærens
Tlf. 5614 4125
e-mail: waerens@webspeed.dk

Stevns

Stig Christensen (kontaktperson)
e-mail: sc@lev.dk

Struer

Kurt Veise
Tlf. 6140 9025
e-mail: kurt.veise@kreds.lev.dk

Svendborg/Langeland

Frank E. Jensen
Tlf. 6222 1490
e-mail: edelberg@stofanet.dk

Sønderborg

Jonna Rasmussen
Tlf. 7443 3665
e-mail: osfire@rasmussen.dk

Thisted

Vakant

Tønder

Jens Ellekjær
Tlf. 7472 4094
e-mail: je@kreds.lev.dk

Varde

Ellen Højberg
Tlf. 7524 1260
e-mail: hoejberg@tele2adsl.dk

Vejen

Finn Nygaard
Tlf. 7552 4740
e-mail: finn@asbovej.dk

Vejle

Kirsten Sørensen (kontaktperson)
Tlf. 7573 5809
e-mail: ksorensen@stofanet.dk

Viborg

Henning Hansen
Tlf. 8669 9797

Ærø

Susanne Jørgensen (kontaktperson)
Tlf. 6253 3319
e-mail: bs@hus.dk

Århus/Norddjurs/Syddjurs

Jan Kristensen
Tlf. 8628 0925
e-mail: jankr@dadlnet.dk

Angelmanforeningen i Danmark

Jane Villemoes
Tlf. 4031 7597
e-mail: angelmanforeningen@gmail.com
www.angelman.dk

Cri du Chat Foreningen

Birthe Villani
Tlf. 8611 8887
e-mail: villani@mail1.stofanet.dk
www.criduchat.dk

Danske Døvblindfødtes Forening

Vibeke Faurholt
Tlf. 9885 4332
e-mail: faurholt@mail.tele.dk
www.danskdbf.dk

Dansk Forening for Tuberøs Sclerose

Liselotte W. Andersen
Tlf. 8627 7714
e-mail: brandersen@webspeed.dk
www.tuberoessclerose.dk

Den danske CDG-forening

Pia Seitzberg
Tlf. 3512 5125
e-mail: johnnymadsen@email.dk
www.cdg.dk

Foreningen Handicappede Børn Uden Diagnose

Anja Grevinge
Tlf. 6178 0508
e-mail: hbud@forum.dk
www.hbud.dk

Landsforeningen for Rubinstein-Taybi Syndrom

Claus Jørgensen
Tlf. 4018 4050
e-mail: georgsholm@mail.dk
www.rubinstein-taybisyndrom.dk

UniqueDanmark

Dorte Vestergren Møller
e-mail: dorte@uniquedanmark.dk
www.uniquedanmark.dk

Kristelig Handicapforening

Ellen Hessellund Mikkelsen
Tlf. 8741 0138
e-mail: landskontor@k-h.dk
www.k-h.dk

Landsforeningen Downs Syndrom

Brita Mannick Laursen
Tlf. 9749 6688
e-mail: ulbrit@tele.dk
downssyndrom@downssyndrom.dk
www.downssyndrom.dk

Landsforeningen for Fragilt X syndrom

Helle Hjalgrim
Tlf. 4448 5808
e-mail: helle.hjalgrim@dadlnet.dk
www.fragiltx.dk

Dansk Forening for Williams Syndrom

Michael Lauridsen
Tlf. 6441 5391
e-mail: williamssyndrom@mail.dk
www.williams-syndrom.dk

LUMA – Landsforeningen der arbejder for Udviklingshæmmede Med Autisme

Henrik Sloth
Tlf. 4453 0697
e-mail: luma@lumaweb.dk
www.lumaweb.dk

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom

Kristina Bartholin Henriksen
Tlf. 2254 6653
e-mail: elle-kristina@heaven.dk
www.prader-willi.dk

Landsforeningen for Sotos Syndrom

Yvonne Wounlund
Tlf. 6447 1090
e-mail: yvonne-wounlund@mail.dk
www.sotos.dk

Landsforeningen Rett Syndrom

Winnie Pedersen
Tlf. 7020 2053
e-mail: post@rett.dk
www.rett.dk

ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund

Lisbeth Jensen
Tlf. 7572 4688, Fax 7572 4633
e-mail: ulf@ulf.dk
www.ulf.dk

KNUS

Lene Bang Larsen
Tlf. 3649 0899
e-mail: lene@knus.nu
www.knus.nu

Copyright:
LEV må gerne kopieres og på anden måde anvendes, hvis kilden tydeligt angives.
Et eksemplar af den pågældende publikation bedes tilsendt LEVs redaktion.
ISSN 1903-7937

ANNONCE

ANNONCE

Som pårørende til udviklingshæmmede og medlem af LEV kan du opnå gode rabatter på dine forsikringer hos Codan. Ring og hør mere på 33 55 55 55.

DET HANDLER JO BARE OM AT LEVE

LEV og Codan har sammen udviklet en række forsikringer, der er specielt tilpasset handicappedes og udviklingshæmmedes behov.

Vi kalder dem **HANDI** forsikringer

Du får f.eks. med HANDI hændelsesforsikring en række fordele i forhold til andre ulykkesforsikringer.

Blandt andet dækning af brilleskader, tandskader og knoglebrud, og så kræves der ingen helbredsoplysninger.

Ring nu til LEV og hør mere om alle HANDI forsikringerne, og hvordan vi hjælper dig med at forsikre det liv, du lever.

Al henvendelse til: Landsforeningen LEV,
Kløverprisvej 10B, 2650 Hvidovre, Tlf. 3635 9696